

Opinnäytetyö (AMK)

Liiketalouden koulutusohjelma

Sähköinen liiketoiminta ja markkinointi

2012

Henna Suominen

LAPSILISÄ – KULUTUKSEEN VAI SÄÄSTÖÖN?

– Lapsilisän säästäminen suomalaisissa
lapsiperheissä Salon seudulla

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Henna Suominen

LAPSILISÄ – KULUTUKSEEN VAI SÄÄSTÖÖN? -LAPSILISÄN SÄÄSTÄMINEN SUOMALAISSA LAPSIPERHEISSÄ SALON SEUDULLA

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, mihin lapsilisät käytetään ja mitkä tekijät vaikuttavat lapsilisän säästämiseen.

Teoriaosuudessa käydään läpi lapsilisän merkitystä sekä sen tuomia mahdollisuuksia suomalaisille lapsiperheille. Tämän lisäksi pohditaan itse säästämistä ja säästämiseen vaikuttavia tekijöitä, sekä miten muutokset suomalaisessa yhteiskunnassa vaikuttavat säästämistottumuksiin. Tutkielmalle olennaista on käydä myös läpi erilaisia säästämismuotoja.

Tutkimusongelmaa selvitetään kyselytutkimuksen ja haastattelun avulla. Kysely toteutettiin yhteistyössä Sampo Pankin kanssa. Kysely jaettiin kevään 2012 aikana ja siihen vastasi 117 salolaista lapsiperhettä. Haastattelun tarkoitus oli täydentää ja syventää kyselyä. Se toteutettiin kesän 2012 aikana ja haastatteluun otti osaa 6 lapsilisää säästävää salolaista vanhempaa. Kyselytutkimuksen tulokset analysoitiin Excelin avulla ja tuloksia on esitelty erilaisin kaavioin sekä ristiintaulukoin.

Kyselystä kävi ilmi, että lapsilisää säästetään melko vähän. Kyselyyn vastanneista lapsiperheistä 33% säästi lapsilisän. Perheissä, joissa lapsilisää ei säästetty, lapsilisä käytettiin suurimmaksi osaksi lapsen tarvikkeisiin, vaatteisiin sekä perheen yhteiseen elämiseen. Perheissä, joissa lapsilisä säästettiin, se säästettiin yleisimmin lapsen tulevia opiskeluja varten, autoa ja ajokorttia sekä lapsen tulevaa asuntoa varten. Kysely, haastattelu sekä kirjallisuus vahvistivat, että suomalaiset säästävät mieluiten tilille. Lapsilisän säästämisestä oltiin kiinnostuneita ja vastaajat olivat melko hyvin saaneet tietoa erilaisista säästämismuotoista. Säästämisasiheiden kysymysten lisäksi kyselyssä on käsitelty erilaisia peruskysymyksiä, joiden avulla saadaan vastauksia vastausten taustalla vaikuttaviin tekijöihin. Oli mielenkiintoista huomata, miten muuttajat vaikuttivat perheiden säästämiseen. Huomionarvoista oli, että asuntovelalliset olivat ahkeria säästäjiä. Velka ei juuri vaikuttanut perheiden säästämismahdollisuuksiin. Sen sijaan niihin vaikuttivat merkittävästi muun muassa perheen lasten lukumäärä, vanhempien ikä sekä perheen koko.

Tutkimusta hyödyntämällä Sampo Pankki voi tehdä entistä kohdennetumpaa markkinointiviestintää. Tutkimuksesta nousi esille erilaisia kohderyhmiä, joita kontaktoimalla Sampo Pankki saa uusia säästäjäasiakkaita ja sitä kautta uusia perhekokonaisuuksia. 38-vuotiaat lapsiperheiden vanhemmat ovat tärkeä kohderyhmä, sillä tutkimuksen perusteella he ovat niitä, jotka eivät juuri säästä itselleen eikä lapsilleen.

ASIASANAT:

Lapsilisä, säästäminen, rahasto, osakkeet, sijoitusvakuutus

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Business | e-Business and Marketing

11 November 2012 | 56

Instructor: Marita Nummi-Wikström

Henna Suominen

CHILD BENEFIT – TO SPEND OR TO SAVE? -SAVING THE CHILD BENEFIT IN FINNISH FAMILIES IN SALO

The aim of this thesis was to find out whether Finnish families save their child benefit they receive from Kela (Social Security Insurance). The saving options and other factors influencing child benefit are discussed in this study.

The meaning of child benefit and the options it may bring to Finnish families are reviewed in the theory. Changes in Finnish society and their effects on saving habits are also considered. In addition to this, saving itself is also looked into. Different ways to save are also an essential part of the thesis.

The questions mentioned are examined with a questionnaire and an interview. The survey was carried out with the help of Sampo Pankki. The first copies were handed out in spring 2012 and 117 families from Salo responded to them. The meaning of the interview was to complement the poll. It was done in summer 2012 and 6 people were interviewed. The poll clarified that parents hardly ever save the child benefit. Excel is used to analyze the results and they are presented in different charts and cross tables.

The results show that up to 33% of the participants did save their child benefit. In families where child benefit was not saved, it was mainly used in clothes for the child and for the wellbeing of the family. Parents, who saved child benefit, saved it for the children's upcoming studies, for the children's possible apartment and for children's car and driver's license. The survey, the interview and the literature confirm that Finns mainly save on a bank account. People were interested in saving child benefit and the participants were quite well informed about different options how to save.

Besides the questions about families' saving habits, there were also some common questions in the survey. They give the answers about the factors influencing respondent's background. It is interesting to see how they affected the ways families save. It is worth noticing that families with mortgage loans were keen to save. The opportunities to save were not radically influenced by the amount of the debt. Saving was experienced as difficult in large families and it was not really considered as any option.

By using this study, Sampo Pankki can make more exact marketing. Contacting different target groups, Sampo Pankki can find new saving customers. Based on this study, 38 year old parents are an important target group because they are not saving for themselves or their children.

KEYWORDS:

Child benefit, saving, fund, share, investment insurance

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 SÄÄSTÄMINEN JA LAPSILISÄ	7
2.1 Lapsilisän tuomat mahdollisuudet	8
2.2 Säästämiseen vaikuttavat tekijät	9
2.3 Yleistä säästämisestä	12
3 SÄÄSTÄMISEN MUOTOJA	14
3.1 Tilisäästäminen	14
3.2 Sijoitusrahastot	14
3.3 Osakkeet	16
3.4 Sijoitusvakuutus	16
4 TUTKIMUSMENETELMÄT	18
4.1 Kvantitatiivinen tutkimus	18
4.2 Kvalitatiivinen tutkimus	19
4.3 Lomakkeen laadinta ja tutkimuksen toteutus	20
5 TUTKIMUSTULOKSET	22
5.1 Kyselytutkimuksen tulokset	22
5.1.1 Vastaajien sukupuoli ja ikä	22
5.1.2 Siviilisääty ja lasten lukumäärä	24
5.1.3 Koulutus	25
5.1.4 Työsuhde	26
5.1.5 Asumismuoto yhdistettynä säästämiseen	27
5.1.6 Kiinnostus lapselle säästämisestä	28
5.1.7 Lapsilisän käyttö	29
5.1.8 Lapsilisän säästäminen ja säästöjen käyttökohteet	30
5.2 Haastattelun tulokset	32
6 TULOSTEN ANALYSOINTI	35
6.1 Vastaajien iän ja työsuhteen merkitys säästämiseen	35
6.2 Perhemuodon ja lasten lukumäärän vaikutus säästämiseen	38
6.3 Asuntolainan vaikutus säästämiseen	39
6.4 Säästämisen muotoja	41

7 POHDINTA JA TULKINTA	43
7.1 Lapsilisän säästäminen	43
7.2 Ehdotus lapsilisän säästämiseksi	44
7.3 Säästämisestä	45
8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET	47
LÄHTEET	51

LIITTEET

- Liite 1. Kysely lapsilisästä
- Liite 2. Haastattelu

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aihe on kehitetty yhteistyössä Sampo Pankin kanssa. Opinnäytetyössäni selvitetään suomalaisten, erityisesti salolaisten lapsiperheiden lapsilisän säästämistä. Lapsiperheiltä on tarkoitus selvittää, mihin lapsilisät käytetään ja mitkä tekijät vaikuttavat lapsilisän säästämiseen.

Teoriaosuudessa käsitellään lapsilisää ja säästämistä. Lisäksi selvitän lyhyesti, miten kulutuksen muutos on vaikuttanut suomalaisten säästämistottumuksiin. Näiden ohella esittelen säästämisen muotoja ja pohdin säästämiseen vaikuttavia tekijöitä.

Tutkimusongelmaa lähdän selvittämään kyselytutkimuksen sekä haastattelun avulla. Kyselytutkimus sekä haastattelu toteutetaan kevään ja kesän 2012 aikana. Tutkimusongelmana on selvittää, mitkä tekijät vaikuttavat lapsilisän säästämiseen ja mihin tarkoitukseen lapsilisää säästetään. Tutkimusongelmani on tarkoitus myös selvittää lapsilisän säästämisen yleisyys. Tämän lisäksi haen vastauksia lapsilisän säästämisen kiinnostuneisuuteen sekä lapsiperheiden tietämykseen erilaisista säästämisvaihtoehdoista.

Teorian sekä kyselytutkimuksen ja haastattelun tulosten pohjalta analysoin ja pohdin saamiani vastauksia. Selvitän mahdollisia vastausten taustalla olevia syitä ja niistä johtuvia seurauksia.

Tulosten analysoinnin ja pohdinnan jälkeen vertaan omia tuloksiani Sampo Pankin tekemään kyselyyn. Lopuksi selvitän, millä tavoin Sampo Pankki voi saada kyselystäni lisäarvoa ja hyötyä siitä.

2 SÄÄSTÄMINEN JA LAPSILISÄ

Perheiden taloudellinen tilanne mullistuu lapsen syntymän myötä. Kahden aikuisen talouden ylläpitäminen ja laskelmoiminen on ollut helppoa ja järjestelmällistä. Lapsen synnyttyä perheeseen menot kasvavat ja muuttuvat. Uudenlaiset menot eivät varmasti tule perheelle yllätyksenä, mutta alkuun se voi olla suuri muutos. Vaikka lapsi on pieni, perustarpeet ovat samanlaiset kuin aikuisen; ruokaa ja vaatteita on ostettava. Kun perheenjäseniä on kahden sijasta kolme, vaikuttaa se ratkaisevasti perheen taloudelliseen tilanteeseen.

Lapsiperheen arkea helpottaakseen Suomen lainsäädännön mukaan jokainen suomalainen perhe on oikeutettu lapsilisään. Se on Kelan maksama tuki ja ollut osa lainsäädäntöämme jo vuodesta 1948. Perheelle aletaan maksamaan lapsilisää kuukauden kuluttua lapsen syntymästä. Se maksetaan joka kuukauden 26. päivä joko äidin tai isän tilille. Lapsilisä on mahdollista maksaa myös muulle huoltajalle tai poikkeuksellisesti 15 vuotta täyttäneelle lapselle itselleen. Perhe on oikeutettu lapsilisään siihen asti, kunnes lapsi täyttää 17 vuotta. Perhe saa lapsilisää jokaisesta Suomessa asuvasta alle 17-vuotiaasta lapsesta. Se on verotonta tuloa ja sen suuruuteen vaikuttaa perheen lasten lukumäärä. (Kela 2012, Wikipedia 2012.)

”Kela maksaa lapsilisää alle 17-vuotiaista lapsista, jotka asuvat Suomessa. Saat lapsilisää lapsen syntymän jälkeen, seuraavasta kuusta alkaen.” Näillä sanoilla Kela kirjoittaa nettisivuillaan lapsilisästä. Lapsilisä maksetaan jommankumman vanhemman tilille, joissain tapauksissa muulle huoltajalle. Lapsilisän käyttökohteita on monia ja osa perheistä laittaa sen säästöön kasvavalle lapselle. Tämä antaakin aihetta pohdintaan. Mikä on lapsilisän oikea käyttötarkoitus? Onko sen tarkoitus olla yksi tulonlähde muiden joukossa? Voiko sen käyttää perheen yleiseen elämiseen? Vai pitäisikö lapsilisä laittaa säästöön? Sampo Pankki on tehnyt keväällä 2011 tutkimuksen, jossa haastateltiin yhteensä 3500 perhettä Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa, Virossa, Irlannissa ja Pohjois-Irlannissa. Tutkimuksessa selvitettiin,

mihin lapsilisät käytetään. Suomalaisperheet käyttivät lapsilisät pääasiassa kulutukseen ja juoksevien menojen hoitoon. Perheet eivät juurikaan säästäneet lapsilisää lasten tulevaisuutta varten. Tutkimusta käsitellään työssäni vielä myöhemmin omien tulosteni yhteydessä. (Sampo Pankki 2012.)

Meidän Perhe -lehti ja Ylen Olotila tekivät nettikyselyn, jossa tiedusteltiin lapsilisän kuuluvuutta jokaiselle suomalaiselle lapsiperheelle. Tutkimuksessa selvisi, että lähes puolet 40-49-vuotiaista vanhemmista oli sitä mieltä, että lapsilisä ei välttämättä kuulu jokaiselle perheelle. Nuoremmista 20-29-vuotiaista vastaajista 64% piti lapsilisää kaikkien lapsiperheiden oikeutena. Artikkelissa kerrotaan, että yksi syy eriävään mielipiteeseen saattaa johtua vastaajien eri elämäntilanteista. Moni yli 40-vuotias on tehnyt pidemmän työuran, jolloin palkka on useasti parempi ja rahaa jää enemmän myös elämiseen. Kyselyssä käy myös ilmi, että suurin osa suomalaisista käyttää lapsilisän tavallisiin perhemenoihin, kuten asumiseen ja ruokaan. Varsinkin nuorissa perheissä tämä oli yleinen käytätapa. 25% vastaajista käyttää lapsilisän lasten vaatteisiin ja harrastuksiin. Vain noin joka 7. vastaaja laittoi lapsilisän säästöön lasta varten, jolloin yleinen käyttökohde oli lapsen autokoulu. (Meidän Perhe 2012.)

2.1 Lapsilisän tuomat mahdollisuudet

Taloussanomien arkistosta löytyi mielenkiintoinen artikkeli lapsilisän käytöstä. Artikkelissa 25 000 euron pesämuna vai kasa vaippoja tarkastellaan lapsilisän riittoisuutta sekä lasketaan, minkälainen rahasumma siitä kertyisi lapselle, jos sen laittaisi säästöön. Artikkelin mukaan yhdestä lapsesta maksetulla lapsilisällä saa kuukauden aikana joko 400 kertakäyttövaippaa, merkkifarkut tai kahden ihmisen kolmen ruokalajin ravintolaillallisen. Jos puolestaan saman summan laittaa säästöön 16 vuodeksi, kerryttää se yhden prosentin tuotolla 20 804,19 euroa.

Artikkeli kuvaa lapsilisän käyttöä sen kuluttamisen ja säästämisen näkökulmasta. Perheen taloudellinen tilanne vaikuttaa suuresti siihen, miten lapsilisä voidaan käyttää. Joissain perheissä vallitseva tulotilanne mahdollistaa

sen, että lapsilisä ei ole välttämätön perheen jokapäiväiseen elämiseen, vaan se voidaan laittaa säästöön. Toisaalta myös vähempituloinen voi pienillä muutoksilla säästää päivittäisissä askareissa, jolloin lapsilisän voi laittaa säästöön. Esimerkiksi ruokakuluissa voi säästää tuntuvasti tekemällä itse enemmän ja suurempia määriä. Lapsi on kasvavassa iässä ja tarvitsee alati uusia vaatteita. Kierrättämällä ja kirpputoreja kiertämällä näistäkin kuluista voi säästää tuntuvia summia.

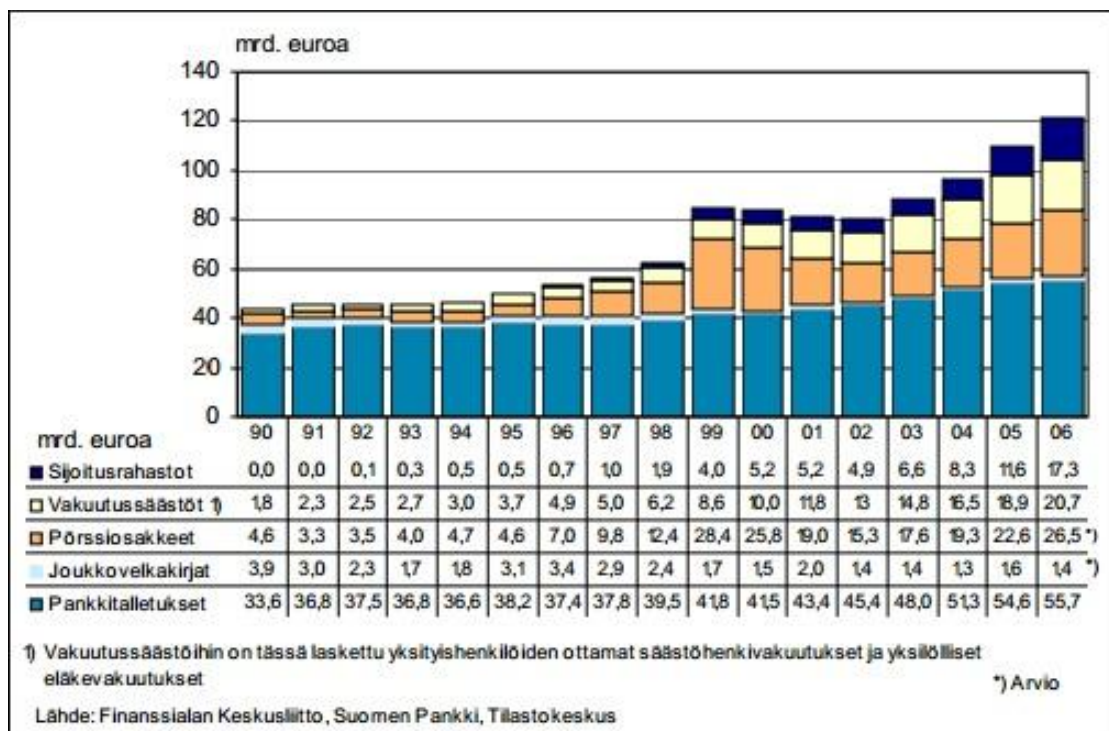
Lapsilisä luo perheille mahdollisuuksia. Artikkelin lapsilisästä kuvastaa hyvin sitä tosiasiaa, että pienillä muutoksilla on suuria vaikutuksia; on se sitten muutos kulutustottumukseen tai säästämistapaan.

2.2 Säästämiseen vaikuttavat tekijät

Kirjassa Kuluttajavisiot tarkastellaan syitä ja seurauksia suomalaisen kuluttajakäyttämiseen. Kuluttajakäyttäytyminen on riippuvainen kansantalouden suhdanteista. Kun maailmantalous kasvaa, inflaatio ja luottokorot pysyvät kurissa, talous kohenee ja suomalaiset kuluttavat. Erilaiset kriisit maailmalla sekä koko maailmaa heilauttava lama vaikuttavat myös suomalaiseen kulutukseen. 1990-luvun alun velkaantumisella oli Suomelle suuret vaikutukset. Lamavuosina suomalaiset alkoivat säästämään. Tilastokeskuksen mukaan yli miljoona suomalaista alkoi säästämään pahan päivän varalle. Ennen lamavuosia suomalaiset säästivät lähinnä omaa asuntoa varten. Lamavuosien aikana säästäminen sai uusia kohteita ja suomalaiset olivat halukkaita säästämään tulevaisuuttaan varten. 1990-luvulla rahankäyttö sai uudenlaisen merkityksen. Kuluttajat oppivat tekemään ostoksia, joiden hinta-laatusuhde oli hyvä. Ihmiset halusivat vastinetta rahalle, eikä tyytyneet halvimpaan vaihtoehtoon. (Lampikoski & Lampikoski 2000, 37-42.)

Leila Simonen kirjoittaa kirjassaan Naiset ja Raha, Matkalla arjen vaurauteen suomalaisesta kulutuksesta ja sen muutoksesta lähivuosisikymmeninä. Hän käyttää tekstissään Risto Herralan kirjoitusta Euro & Talous 3/2007 -julkaisussa. Herralan mukaan vuonna 2007 suomalaisten keskimääräinen varallisuus oli

jakautunut seuraavasti: 66% varallisuudesta oli asunnossa, 9% vapaa-ajan asunnossa, 7% kulkuvälineissä, 8% talletuksissa, 7% arvopapereissa ja 3% muussa rahoitusvarallisuudessa. Leila Simonen jatkaa kirjoittamalla, että suomalaisten rahoitusvarallisuus on vähäistä verrattuna muihin Pohjoismaihin, kuten Ruotsiin ja Tanskaan. Simonen pohtii kirjassaan asiaan liittyviä syitä. Hän kirjoittaa, että suomalaisten sijoitustuotteiden ostamisen hitauteen löytyy syy, joka juontaa juurensa 1980-luvun loppupuoliskolle. Nuori sijoittamis-/säästämiskulttuuri johtuu siitä, että rahoitusmarkkinat vapautuivat vasta 1987, jolloin myös ensimmäiset rahastot tulivat markkinoille. (Simonen 2008, 29-31.)

Kuva 1. Rahoitusvarallisuuden jakautuminen.

Finanssialan keskusliiton vuonna 2007 julkaisemassa materiaalissa on käyty läpi suomalaisen rahoitusvarallisuuden kasvua 1990-luvulta vuoteen 2006 asti. Pylväsdiagrammeista on selkeästi havaittavissa, että rahoitusvarallisuus on lähtenyt selkeään nousuun vuoden 2003 jälkeen. Finanssialan keskusliiton julkaisussa kerrotaan, että vuoden 2006 lopussa 55,7 miljoonaa euroa kotitalouksien rahoitusvaroista oli talletuksissa ja näistä noin 60% tavallisilla käyttötileillä. (Finanssialan Keskusliitto 2012.)

Kirjasta Ammattimainen sijoittaminen löytyy lisää selityksiä pankkitalletusten suosioon. Teoksessa kerrotaan, että pankkitalletusten suureen suosioon vaikutti niillä aikaisemmin ollut verovapaus sekä talletusten rajaton takaisinmaksusuoja. Kun talletusten verovapaus poistui ja talletuksille asetettiin alhaiset korot, kotitalouksia alkoi kiinnostamaan uudenlaiset säästämismuodot ja varainhoitopalvelut. (Kallunki ym. 2007, 15-16.)

Sijoittamisen kulttuuri on Suomessa nuorta. Simonen kirjoittaa kirjassaan kulutuksen ja säästämisen muutoksesta. Hän mainitsee, että suuriin ikäluokkiin kuuluvat ovat varakkaampia kuin heidän vanhempansa. Vaikka suuret ikäluokat säästävät, he ovat myös kulutushalukkaampia kuin heidän vanhempansa ovat olleet. Kallunki ym. toteavat myös kirjassaan, että suomalaiset kotitaloudet ovat selvästi vaurastuneet. Vaurastumisen myötä myös sijoitukset muihin kuin pankkitalletuksiin, muun muassa sijoitusrahastoihin ja osakkeisiin yli kuusinkertaistui. Ruotsissa kotitaloudet sijoittavat noin puolet varallisuudestaan sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin ja rahastoihin, jatkavat Kallunki ym. Suomessa vastaava luku on alle 30%. Vaikka Suomi onkin tässä asiassa Ruotsia jäljessä, Kallunki ym. arvioivat, että rahasto- ja sijoitussidonnaisiin vakuutustuotteisiin sijoitettu varallisuus kasvaa noin 15-30 prosenttia vuodessa.

Kuten edellisessä kappaleessa on mainittu, ruotsalainen sijoituskulttuuri eroaa suomalaisesta. Sekä Ruotsissa että Yhdysvalloissa sijoittajat luottavat riskeistä huolimatta osakkeisiin ja suurin osa varoista sijoitetaan osakerahastoihin. Saksalaiset puolestaan karttavat riskejä viimeiseen asti. Suomalainen sijoituskulttuuri onkin näiden kahden ääripään väliltä. Tämän vuoksi suosituimpia rahastoja ovat yhdistelmärahastot. Riskit eivät ole kovin suuria, mutta eivät myöskään kovin pieniä. (Möttölä 2008, 41.)

On huomionarvoista ja mielenkiintoista, että samanlainen kulutuksen ja säästämisen kehitys ei seuraa enää jälkikasvua. Suurten ikäluokkien 30-vuotiaat lapset ovat köyhempiä, kuin heidän vanhempansa ovat olleet samanikäisenä. Ennen kaikkea elämä on muuttunut epävarmemmaksi. Muutokset mm. työpaikoissa ovat olleet suuria. Kokonaisia tehtaita siirretään toiselle puolelle maapalloa, jolloin työpaikanmenetys tietää suuria muutoksia.

Yhteiskunta muuttuu koko ajan yhä monimutkaisemmaksi. Elintarvikkeiden hinnat nousevat, työpaikkoja vähennetään ja ihmisiä lomautetaan. Tähän kaikkeen on kuitenkin mahdollista valmistautua suunnittelemalla. Talouttaan suunnittelemalla yksittäinen ihminen voi ennakoida elämän riskejä ja suunnitella tulevaa.

Kulutuksen muutoksella on selkeitä vaikutuksia säästämiseen ja säästämismahdollisuuksiin. Tämän lisäksi perheen koko, työsuhde ja koulutus vaikuttavat säästämismahdollisuuksiin. Vakituksilla ja säännöllisillä tuloilla on helpompi hallita tuloja ja menoja. Näin ollen säästämisen suunnittelu etukäteen on mahdollista. Toisaalta myös työuran pituudella sekä palkkatasolla on vaikutuksia säästämiseen. Selvää on myös, mitä suurempi on perhe, sitä enemmän kertyy juoksevia menoja ja säästäminen saattaa hankaloitua.

2.3 Yleistä säästämisestä

Säästäminen on matka, joka on aloitettava hyvissä ajoin. Säästämisellä voidaan toteuttaa unelmia ja haaveita tai turvata tulevaisuus. On paljon helpompaa laittaa sivuun pieniä summia pikkuhiljaa, kuin kerralla suuri summa. On kuitenkin muistettava, että jokaisella meillä on omanlainen tyyli säästää ja tapoja on monia. Toiset säästävät säännöllisesti, toiset silloin, kun siihen on varaa. Ei ole yhtä ja oikeaa tapaa säästää; jokainen valitsee itselle sen sopivimman vaihtoehdon.

Säästäminen itsessään on hyvin helppoa ja vaivatonta; siirret rahaa palkkatililtäsi jonnekin muualle. Yhteiskunta ja sen aiheuttamat paineet tekevät säästämisestä haastavampaa kuin se onkaan. Elintarvikkeet, sähkön ja polttoaineen hinta kallistuvat jatkuvasti. Jokapäiväisiin menoihin menee niin paljon rahaa, että monikaan ei ole valmis säästämään tai monet uskovat, että heistä ei ole siihen. Todellisuudessa kyse on itsekurista ja viitseliäisyydestä.

Jokaisesta on säästäjäksi, jos vain niin haluaa. Ei tarvitse olla rikas aloittaakseen säästämisen, sillä siihen voi ryhtyä pienillä summilla pikkuhiljaa.

Esimerkiksi yhden ravintolaillan jättäminen väliin, säästää monia kympejä. Ravintolaillan sijaan rahan voi siirtää toisaalle, josta on tulevaisuudessa hyötyä.

Säästämiskohteita on runsaasti ja niihin tutustuminen on kannattavaa. Mitä enemmän on tietoa erilaisista vaihtoehtoista, sitä enemmän on mahdollisuuksia valita ja löytää miellyttävä säästämisratkaisu. Säästöaika ja säästämistavoitteet sekä riskinsietokyky vaikuttavat suuresti säästämiskohteen valintaan.

Kaikille lapsiperheille lapsilisä on yksi tulonlähde muiden joukossa. Siinä missä työnteosta saatu palkka käytetään kulutukseen ja yleiseen elämiseen, niin käytetään myös lapsilisä. Vaikka lasten myötä menot kasvavat ja rahat ovat usein tiukilla, on välillä hyvä pysähtyä ja miettiä muitakin vaihtoehtoja.

3 SÄÄSTÄMISEN MUOTOJA

Kuten jo aikaisemmin olen todennut, säästämisvaihtoehtoja on useita. Lapsilisän säästäminen ei sinänsä eroa muusta säästämisestä ja tähän tarkoitukseen sopivat yleisimmät säästämisen muodot. Lapsilisä sopii säästämistarkoitukseen, sillä se maksetaan säännöllisesti joka kuukausi 17 vuoden ajan.

3.1 Tilisäästäminen

Tilille säästäminen on monelle tuttua omasta kokemuksesta ja se koetaan helppona ja vaivattomana tapana. Useasti tilisäästäminen tapahtuu kuin itsestään; kaikki, mitä jää palkasta kuluttamatta pankkitilille, kerryttää säästöä. Tilisäästäminen on hyväksi siinä tapauksessa, kun tiedetään, että varat tarvitaan käyttöön pian eikä talletukselle tavoitella tuottoa. Pitkän aikavälin säästämiseksi tilisäästämisestä ei ole, sillä inflaatio heikentää rahan arvoa jatkuvasti eikä tilisäästämisestä saa tarpeeksi korkoa tämän kattamiseksi. Tilisäästämisen hyvä puoli on se, että rahat voi nostaa sieltä koska tahansa tarpeen tullen. Tässä säästämis muodossa riskiä ei juurikaan ole.

3.2 Sijoitusrahastot

Erilaiset sijoitusrahastot ovat pankkitiliä tuottavampi vaihtoehto. Sijoittaminen rahastoon on helppoa ja vaivatonta. Rahastosijoittajaksi voi ryhtyä jo pienellä summalla. On mahdollista tehdä kertamerkintöjä tai säästää rahastoon kuukausittain. Kertaluontoisessa sijoittamisessa raha on mahdollista sijoittaa juuri silloin kuin itse niin haluaa. Tasainen kuukausisäästäminen on puolestaan tuottavampi vaihtoehto, sillä osakkeita tulee ostettua vaihtelevasti; myös silloin, kun ne ovat halvimmillaan. Matias Möttölä puhuu kirjassaan jatkuvan säästämisen puolesta. Hän kirjoittaa, että tutkimusten mukaan parasta

ostohetkeä on lähes mahdoton löytää. Kun on koko ajan liikkeellä pienellä summalla, osuu ainakin välillä oikeaan. (Möttölä 2008, 104.)

”Sijoitusrahastojen toimintaperiaate on hyvin yksinkertainen: säästäjien varoja kerätään yhteen ja varat sijoitetaan eri arvopapereihin, jotka muodostavat rahaston. Rahasto jakaantuu keskenään yhtä suuriin osuuksiin, jotka tuottavat yhtäläiset oikeudet rahatossa olevaan omaisuuteen” (Puttonen & Repo 2011, 53).

Sijoitusrahastoja on olemassa hyvin laaja valikoima. Rahastojen riskipitoisuudet vaihtelevat, jolloin jokaiseen elämäntilanteeseen löytyy sopiva sijoitusvaihtoehto. On toki mainittava, että tuotto ja riski kulkevat rintarinnan, joten korkean tuoton voi saavuttaa vain riskiä ottamalla.

Sijoitusrahastot voidaan jakaa korko-, osake- sekä yhdistelmärahastoihin. Korkorahastot ovat näistä maltillisin vaihtoehto. Nimensä mukaisesti ne seuraavat korkomarkkinoiden kehitystä. Lyhyen koron rahastot ovat korkorahastoista pieniriskisempiä. Lyhyet korkorahastot sopivat parhaiten rahan hetkelliseksi parkkipaikaksi, sillä niiden tuotto ei useinkaan ole kovin korkea.

Osakerahastot sopivat parhaiten pitkän aikavälin säästämiseen, sillä osakerahastot koostuvat osakkeista. Tuotto-odotus pitkällä aikavälillä on korkea, jolloin tämä tarkoittaa myös suuremman riskin sietämistä. Vaikka rahasto on hajautettu ja yhtiökohtainen riski on pieni, on rahasto silti altis markkinariskille. Rahaston hyvä puoli on se, että yhden osakkeen huono menestys ei pilaa koko salkun tuottoa. Korkein riski on kehittyville markkinoille sijoittavissa rahastoissa.

Yhdistelmärahastot koostuvat sekä korko- että osakerahastoista. Riski on korkorahastoja korkeampi, mutta kuitenkin matalampi kuin osakerahastoilla. Rahasto sijoittaa molempiin omaisuuslajeihin sääntöjensä mukaan. (Wikipedia 2012.)

3.3 Osakkeet

Rahastosijoittaminen on vaivatonta ja helppoa, eikä sijoituksia tarvitse seurata jatkuvasti. Rahastoyhtiö hoitaa ja valitsee sijoituskohteet, sijoittajan on vain löydettävä sopiva sijoituskohde. Osakesijoittaminen vaatii kärsivällisyyttä. Pitkällä aikavälillä osakesijoittaminen on tuottavaa, puhutaankin, että sijoitusaika tulisi olla vähintään 5 vuotta. On huomioitava, että pitkäaikainen osakesäästäminen pitää sisällään sekä nousuja että laskuja. Tätä suhdannetta voi tasoittaa hajauttamalla. Hajautus tarkoittaa yksikertaisuudessaan sitä, että ostetaan useampia osakkeita ja erilaisia sellasia. Kuten pörssisäätiön osakeoppaassaakin sanotaan; ei kaikkia munia samaan koriin. Osakeoppaassa mainitaan, että hyvin hajautetun osakesalkun pitkäaikaiseksi tuotoksi voi odottaa keskimäärin 8 – 9 prosenttia.

Osakesijoituksen tuotto muodostuu osingoista ja arvonnoususta. Kun lasketaan todellista tuottoa, siitä on muistettava vähentää kulut ja verot. Ostoista ja myynneistä maksetaan palkkio, samoin arvo-osuustilistä, jonne omistukset kirjataan. (Pörssisäätiö 2012.)

3.4 Sijoitusvakuutus

Sijoitusvakuutus sopii niin ikään pitkäaikaiseen säästämiseen. Sijoitusvakuutus sisältää henkivakuutuksen, jolloin sijoittaja saa myös henkivakuutuksen veroedut. Sijoitusvakuutuksen sisään voi valita erilaisia rahastoja, jolloin hajautus on tehokasta ja voidaan saavuttaa haluttu tuotto-/riskitaso. Rahastojen vaihdoista sijoitusvakuutuksen sisällä ei aiheudu kuluja eikä verovaikutuksia. Sijoitusvakuutukseen on helppo tehdä lisäsijoituksia milloin tahansa ja myös osittaisia nostoja voidaan tehdä koska tahansa. Sijoitusvakuutuksen etuna on pääomatuloveron siirto, eli tuotosta maksetaan pääomatulovero vasta kun nostot ylittävät alkuperäisen sijoitussumman. (Alexandria 2012.)

Kun sijoitusvakuutuksen avulla säästää lähiomaiselle, hyötyy lahja- ja perintöverosta. Lähiomaiselle voi lahjoittaa joka 3. vuosi 3999 euroa ilman

lahjaveroa. Sijoitusvakuutuksen sisältämä henkivakuutuskorvaus on lähiomaiselle verovapaata tuloa 35 000 euroon saakka. Puolisolle korvauksesta puolet on verotonta, vähintään kuitenkin 35 000 euroa. Jos henkivakuutuskorvaus maksetaan jollekin toiselle kuin lähiomaiselle, se on kokonaisuudessaan veronalaista pääomatuloa. (Sampo Pankki 2012.)

4 TUTKIMUSMENETELMÄT

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, mitkä tekijät vaikuttavat lapsilisän säästämiseen ja mihin tarkoitukseen lapsilisää säästetään. Tutkimusmenetelmiksi valitsin sekä kvantitatiivisen että kvalitatiivisen tutkimuksen. Valitsin molemmat menetelmät, sillä niiden avulla koin saavani tarkempaa ja laadukkaampaa tietoa. Kvantitatiivisen tutkimuksen avulla saan numeerista tietoa lapsilisän säästämisestä. Kvalitatiivinen tutkimus antaa puolestaan laadukkaampaa ja merkityksellisempää analyysiä lapsilisän säästämisestä.

4.1 Kvantitatiivinen tutkimus

Kvantitatiivinen tutkimus on määrällinen tutkimus. Sen avulla saadaan numeerista tietoa, joka on yleistä ja yleistettävissä olevaa. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa on tärkeää, että havaintoaineisto soveltuu määrälliseen ja numeeriseen mittaamiseen. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tuloksia kuvataan prosenttitaulukoiden avulla ja päätelmät perustuvat havaintoaineiston tilastolliseen analysointiin. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2007, 130-137.)

Tutkimusongelman selvittämiseksi oli tärkeää saada numeerista tietoa lapsilisän säästämisestä. Tämän vuoksi valitsin kyselytutkimuksen osaksi tutkimusmenetelmääni.

Kyselytutkimuksella voidaan kerätä laaja tutkimusaineisto. Tutkimukseen voidaan saada paljon henkilöitä ja voidaan kysyä monia asioita. Huolellisesti suunniteltu lomake voidaan nopeasti siirtää tallennettuun muotoon ja analysoida se tietokoneen avulla. Kyselytutkimuksen luotettavuutta saattaa heikentää se, että kyselyyn vastataan vain kerran. Näin ollen ei voida varmistaa, onko vastaaja ymmärtänyt kysymyksen oikein. Vastaajien rehellisyyttä ja huolellisuutta ei myöskään tiedetä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2007, 188-207.)

4.2 Kvalitatiivinen tutkimus

Kvalitatiivinen on laadullinen tutkimus, jota käytetään usein kvantitatiivisen tutkimuksen rinnalla. Lähtökohtana kvalitatiivisessa tutkimuksessa on todellisen elämän kuvaaminen. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa suositaan ihmistä tiedon keruun instrumenttina. Tutkija luottaa enemmän omiin havaintoihinsa ja keskusteluihin tutkittaviensa kanssa kuin mittausvälineillä saatavaan tietoon. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa käytetään induktiivista ajattelua eli tutkijan pyrkimyksenä on paljastaa odottamattomia seikkoja. Lähtökohtana ei ole teorian tai hypoteesin testaaminen vaan aineiston monitahoinen ja yksityiskohtainen tarkastelu. Laadullisessa tutkimuksessa suositaan metodeja, joissa tutkittavien näkökulmat pääsevät esille. Tällaisia metodeja ovat mm. teemahaastattelu, ryhmähaastattelu ja erilaisten dokumenttien analyysit. Kohdejoukko tutkimusta varten valitaan tarkoituksenmukaisesti eikä satunnaisotoksen perusteella. Kvalitatiivinen tutkimus on luonteeltaan kokonaisvaltaista tiedon hankintaa, ja aineisto kootaan luonnollisissa, todellisissa oloissa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2007, 160-161.)

Tarkasteltuani kvantitatiivisen sekä kvalitatiivisen menetelmien määritelmiä voin todeta, että kvalitatiiviseksi tarkoitettu haastattelustani löytyy molempien menetelmien piirteitä. Haastattelustani on saatavilla sekä numeerista että merkityksellistä tietoa, jolloin molemmat menetelmät tulevat edustetuiksi.

Haastatteluni on puolistrukturoitu, eli kaikille haastateltaville esitetään samat kysymykset suunnilleen samassa järjestyksessä. Näin ollen osittain järjestelty ja osittain avoin haastattelu sijoittuu formaaliudessaan täysin strukturoidun lomakehaastattelun ja teemahaastattelun välille. (Hirsjärvi & Hurme, 2001, 47.) Puolistrukturoitu haastattelu sopii tilanteisiin, joissa halutaan tietoa juuri tietyistä asioista eikä haastateltavalle näin ollen haluta tai ole tarpeellista antaa suuria vapauksia haastattelutilanteessa. Tämän työn tutkimusongelman selvittämiseksi oli oleellista, että haastateltaville ei anneta suuria vapauksia haastattelutilanteessa, vaan haetaan vastauksia ennaltamäärättyihin kysymyksiin. (KvaliMOTV 2012.)

Tässä työssä halusin käyttää haastattelua yhtenä tiedonkeruumenetelmänä, koska sen avulla on mahdollista saada tutkimusonglemaani syvempi käsitys. Haastattelu tiedonkeruumenetelmänä antaa kyselylomaketta enemmän joustavuutta sekä sen avulla saan haastateltavasta enemmän merkityksellistä tietoa.

Haastattelun etuna muihin tiedonkeruumuotoihin verrattuna on se, että siinä voidaan säädellä aineiston keruuta tilanteen edellyttämällä tavalla ja vastaajia myötäillen. Haastattelulla on mahdollista syventää saatavia tietoja. Voidaan pyytää haastateltavalta perusteluja esitellyille mielipiteille. On myös tiedostettava, että myös haastattelussa on huonot puolensa. Haastattelu vie aikaa. Haastattelun luotettavuutta saattaa heikentää se, että haastattelussa on taipumus antaa sosiaalisesti suotavia vaikutuksia. Haastateltava voi antaa tietyistä aiheista tietoa, vaikka tutkija ei kysykään. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2007, 200-201.)

4.3 Lomakkeen laadinta ja tutkimuksen toteutus

Kyselytutkimuslomakkeen ja haastattelurungon suunnittelulla on suuri merkitys tutkimustyön kannalta. Lomakkeen laatimista ennen on tarkoin selvitettävä, mitä tutkimuksella halutaan saada selville. Kyselylomakkeen sekä haastattelurungon on oltava selkeä. Kyselylomakkeessa rajatut ja lyhyet kysymykset ovat parempia kuin yleiset ja pitkät. On tärkeää, että kysytään vain yhtä asiaa kerrallaan. Perusohjeena on, että yleisimmät kysymykset sijoitetaan lomakkeen alkupuolelle ja rajatut loppuun. Samoin myös helpoimmin vastattavia kysymyksiä olisi hyvä sijoittaa lomakkeen alkuun. Johdattelevia kysymyksiä on vältettävä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2007, 188-207.)

Kyselytutkimuksen suoritin keväällä 2012 ja haastattelun kesän 2012 aikana. Kyselytutkimusta varten valitsin vastaajat sattumanvaraisesti, jolloin vastauksista on mahdollista saada monipuolisia ja kattavia. Perehdyttyäni opinnäytetyöni aiheeseen, aloin suunnittelemaan lukemani materiaalin perusteella kyselytutkimusta. Halusin rakentaa mielekkään kyselyn, johon

vastaaminen on nopeaa ja helppoa. Tärkeää oli, että kyselytutkimus toteutetaan anonyymisti, jolloin suuremman otantamäärän saaminen on varmempaa.

Kysely rakentuu monivalintakysymyksistä siten, että kysely alkaa ns. peruskysymyksillä. Näiden kysymysten on tarkoitus kartoittaa vastaajan ikä, siviilisääty, perhe- ja työtilanne sekä asumismuoto. Valitsin kyselyyni juuri nämä peruskysymykset, koska nämä muuttujat vaikuttavat säästämiseen oleellisesti. Kysymyksiä on yhteensä 18. Peruskysymykset toimivat pohjana kyselylleni ja toimivat taustamuuttujina, jotka ovat tarpeen tulosten analysointivaiheessa. Näiden kysymysten jälkeen kysyn erilaisia säästämiseen liittyviä kysymyksiä.

Kaikki kysymykset on rakennettu niin, että ne eivät ole liian henkilökohtaisia, jolloin vastaajan henkilöllisyys pysyy salassa.

Haastattelun kohdejoukon valitsin tarkoituksenmukaisesti kyselylomakkeen vastausten perusteella. Lapsilisän säästäminen oli kyselyn vastausten perusteella vähäistä, jonka vuoksi halusin tutkia haastattelun avulla lapsilisää säästäviä perheitä ja lapsilisän säästämiseen liittyviä asioita. Haastatteluun valitsin 6 lapsilisää säästävää salolaista perhettä. Haastattelukysymykset pohjautuvat kyselyä varten kehitettyihin kysymyksiin. Kysymyksiä on 5 kappaletta ja ne käsittelevät lapsilisän säästämistä lapselle.

5 TUTKIMUSTULOKSET

Kyselytutkimuksen tulosten analysoinnissa oli tärkeää, että löydän vastauksen tutkimusongelmaani. Tuloksia lähdin analysoimaan kysymys kerrallaan Excelin avulla. Tuloksia havainnollistaakseni olen tehnyt erilaisia kaavioita ja analysoinut niitä tekstissäni. Yksinkertaisten kaavioiden lisäksi tein ristiintaulukointia eri muuttujien välillä, jotta sain vastauksia säästämisen taustalla vaikuttaviin tekijöihin. Käytin ristiintaulukoinnissa vanhempien ikää, perheen kokoa ja asumismuotoa sekä vanhempien työsuhdetta. Olen pohtinut näiden vaikutusta säästämiseen jo teoriaosuudessa, joten sen vuoksi niiden tarkasteleminen omassa kyselytutkimuksessani oli tärkeää. Ristiintaulukoinnin avulla saan vastauksia säästämisen taustalla vaikuttavista tekijöistä. Ristiintaulukoituja tuloksia tuon esille tulosten analysointivaiheessa kappaleessa 6.

5.1 Kyselytutkimuksen tulokset

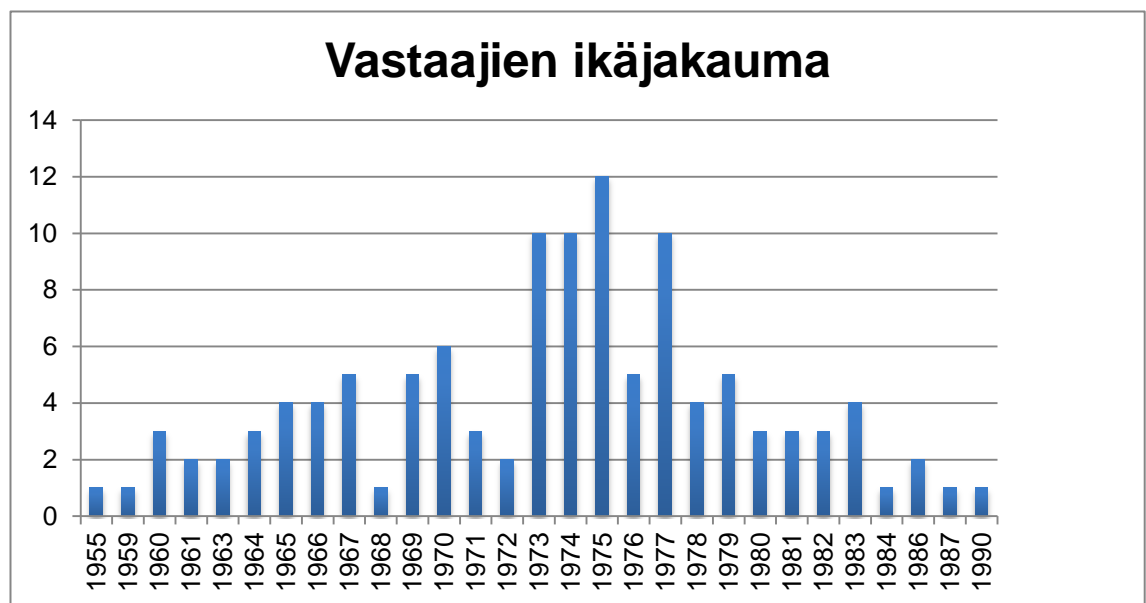
Kyselytutkimusprosessi oli kaikin puolin onnistunut. Sain palautetta vastaajilta kyselyni helppolukuisuudesta sekä vaivattomuudesta. Moni antoi kiitosta siitä, että kyselyyn vastaaminen oli nopeaa ja selkeää. Olen tyytyväinen otantamäärään ja uskonkin sen antavan kattavan tiedon lapsilisän säästämistä Salossa. Vastauksissa oli havaittavissa jonkin verran hajontaa. Olen yhdistellyt kyselytutkimuksen kysymyksiä, jotta saan tuloksista selkeitä ja kannattavia. Kun olen esitellyt kyselyn tulokset, analysoin niitä ja pohdin tulosten vaikutusta säästämiseen.

5.1.1 Vastaajien sukupuoli ja ikä

Ensimmäinen kysymykseni käsitteli vastaajan sukupuolta. Kysymyksellä ei sinänsä ole merkityksellistä arvoa tulosten analysoinnin kannalta, mutta halusin

tilastoida, miten sukupuoli jakautuu vastaajien kesken. 117:sta vastaajasta 27% oli miehiä ja 73% naisia. Naisia oli selvästi yli puolet vastaajista ja kysely olikin luontevampaa antaa naisille täytettäväksi, sillä useimmiten lapsilisä maksetaan lapsen äidin tilille. Toki on huomioitava, että perheet ovat erilaisia, eikä voida olettaa, että jompikumpi vanhemmista tietää perheen raha-asioista paremmin kuin toinen. Tämä on kuitenkin huomioitu kyselyä jaettaessa, jolloin sen täyttäjänä on toiminut henkilö, joka hoitaa pääasiassa perheen yhteisiä raha-asioita.

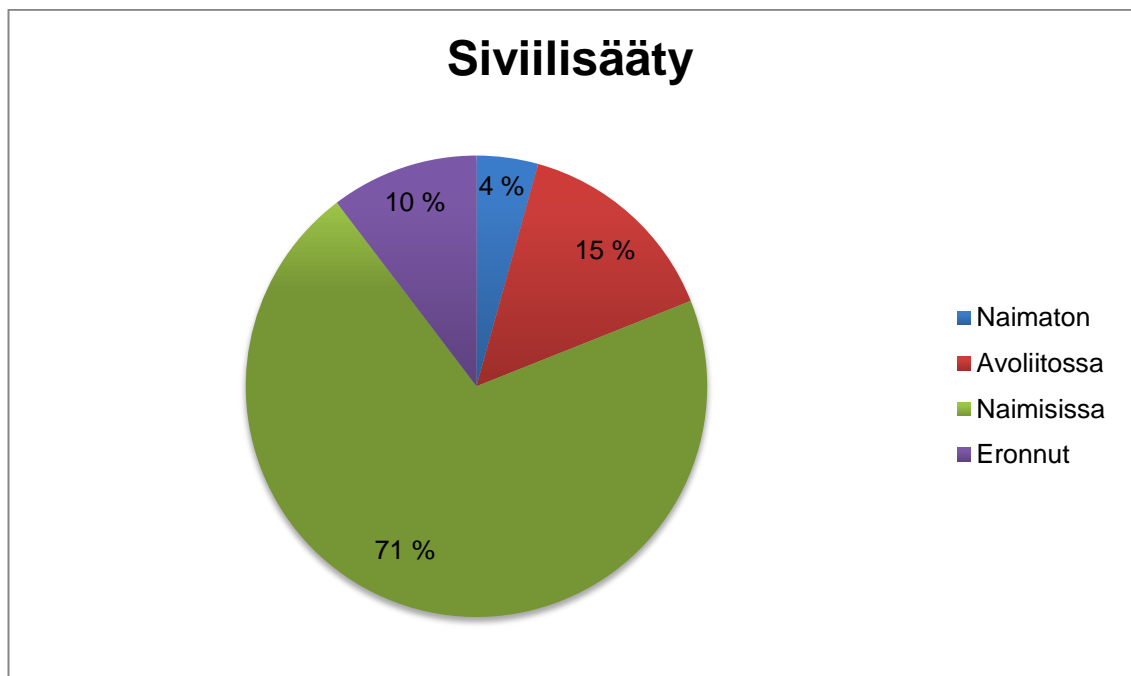
Vastaajien ikäjakauma oli melko suuri. Vanhin vastaaja oli syntynyt vuonna 1955 ja nuorin puolestaan vuonna 1990. Vastaajien keski-ikäsi muodostui 38 vuotta. Täten suurin osa vastaajista on syntynyt 1970-luvulla. Selvitin myös, kuinka moni vuonna 1974 tai myöhemmin syntyneistä vanhemmista säästi lapsilisän. Heistä 40% säästi lapsilisän. 1974 vuoden jälkeen syntyneistä vanhemmista 26% säästi lapsilisän.

Kuva 2. Vastaajien ikäjakauma.

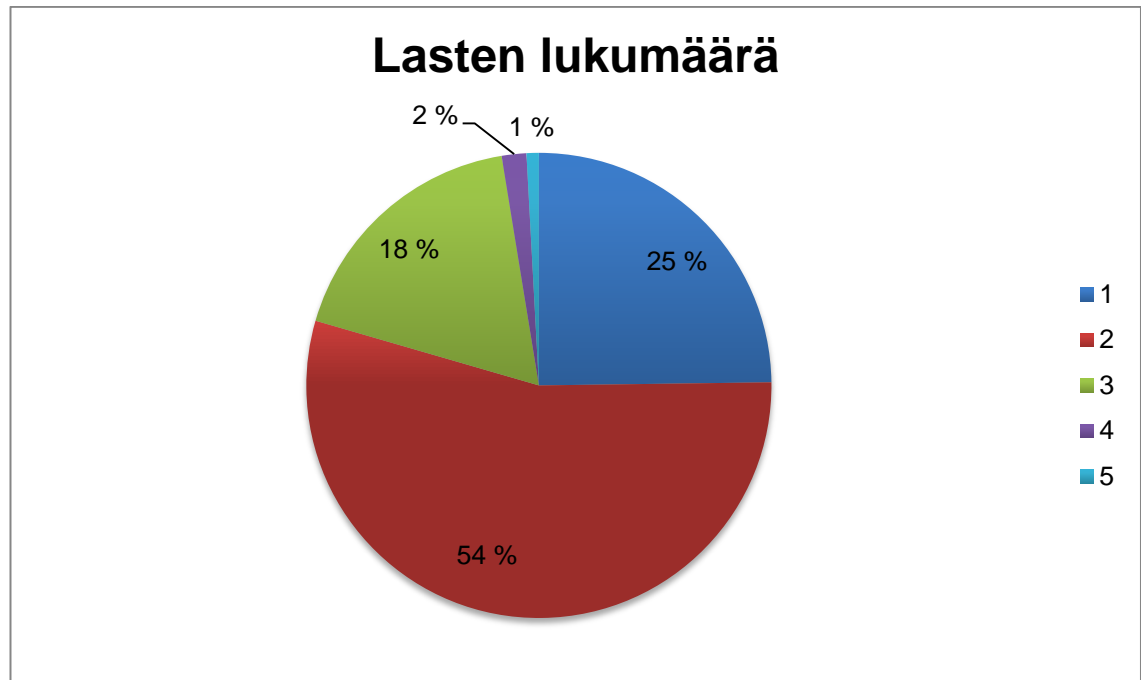
5.1.2 Siviilisäätö ja lasten lukumäärä

Vastaajista löytyi lähes jokaisen siviilisäädyn edustaja. Tosin leskiä ei ollut yhtään ja naimattomiakin vain 5. Selkeästi suurin osa vastaajista oli naimisissa, heitä oli reilusti yli puolet vastaajista eli 83. Avoliitossa olevia oli 17 ja eronneita 12. Perheen koko vaikuttaa suuresti säästämiseen ja ylipäättään säästämismahdollisuuksiin. Jos perheessä on kaksi tuloa ansaitsevaa aikuista, on säästäminen selvästi helpompaa kuin perheissä, joissa on vain yksi vanhempi. Siviilisäädyn lisäksi tuloksia analysoidessa tarkastelin, miten vanhempien lukumäärä vaikuttaa säästämiseen. Jaottelin naimattomat ja eronneet yhdeksi ryhmäksi, sillä näissä perhemuodoissa on vain yksi vanhempi. Toinen ryhmä koostuu avoliitossa ja naimisissa olevista henkilöistä. Perheitä, joissa on vain yksi vanhempi oli 17. Säästäminen oli erittäin vähäistä, sillä näistä perheistä vain 1 säästi lapsilisän. Perheitä, joissa on 2 vanhempaa, oli 100. Näistä perheistä 38 laittoi lapsilisän säästöön. Ero on huomattava näiden kahden ryhmän kesken.

Kuva 3. Siviilisäätö.

Toinen merkittävä muuttuja, joka vaikuttaa lapsilisän säästämismahdollisuuksiin, on perheen lasten lukumäärä. Perheitä, joissa lapsia oli 2 tai useampia oli 88. Näistä perheistä 27 laittoi lapsilisän säästöön. 4- ja 5-lapsiset perheet eivät säästäneet lapsilisää laisinkaan. Kolmelapsisista perheistä 4 säästi lapsilisän. Yksilapsisia perheitä oli 29 ja heistä 12 säästi lapsilisän.

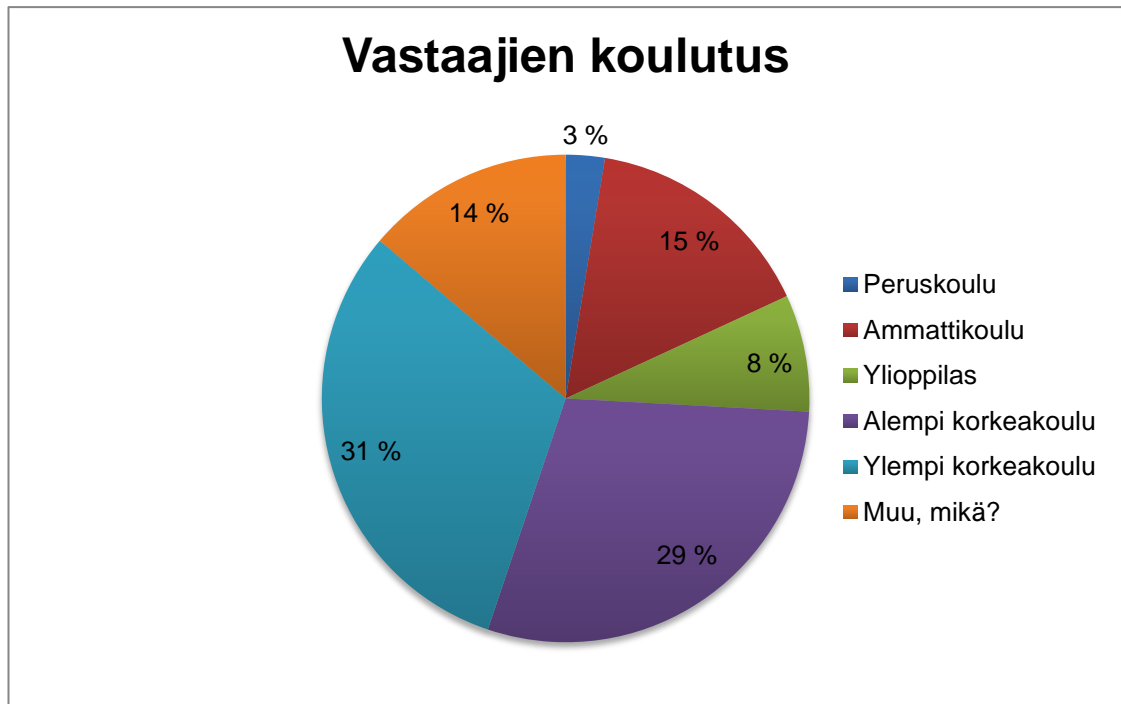

Kuva 4. Lasten lukumäärä.

5.1.3 Koulutus

Yli puolet eli 71 vastaajaa oli korkeakoulututkinnon suorittaneita. Heistä alemman korkeakoulututkinnon oli suorittanut 34 ja ylemmän korkeakoulututkinnon 37. Muita koulutusryhmittymiä oli edustettuna tasaisesti. Korkeakoulututkinnon suorittaneista alle puolet eli 23 säästi lapsilisän. Muista koulutusryhmittymien edustajista 16 säästi lapsilisän. Prosentuaalisesti nämä luvut jakautuvat hyvin tasaisesti, sillä korkeakoulututkinnon suorittaneista 32% säästi lapsilisän ja muiden koulutusryhmittymien edustajista 35% säästi

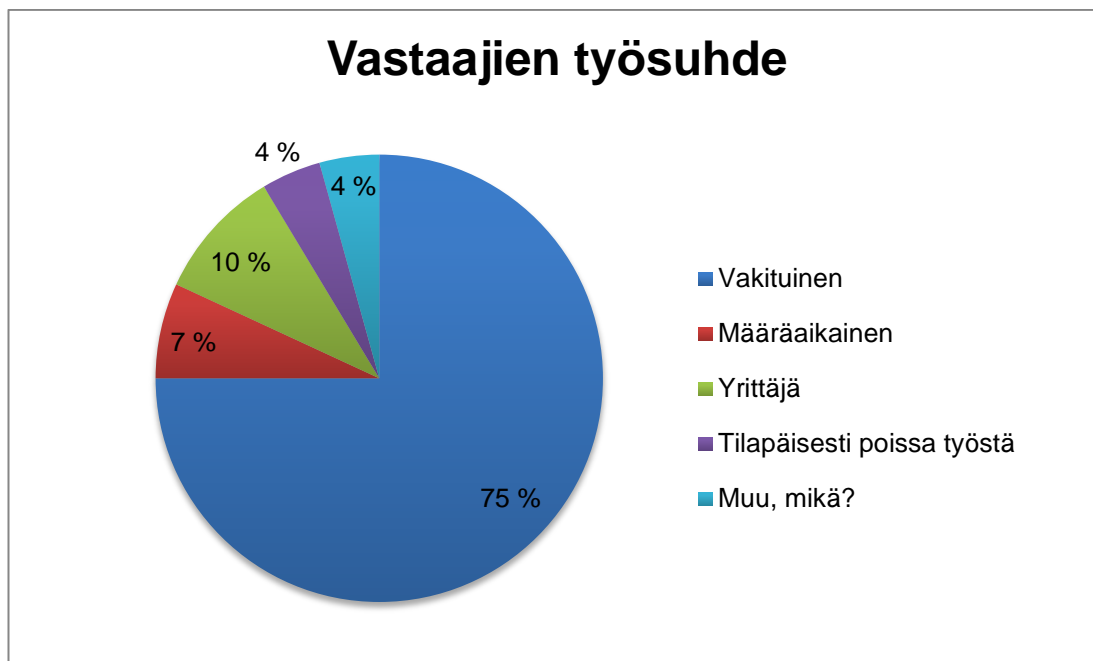
lapsilisän.

Kuva 5. Vastaajien koulutus.

5.1.4 Työsuhde

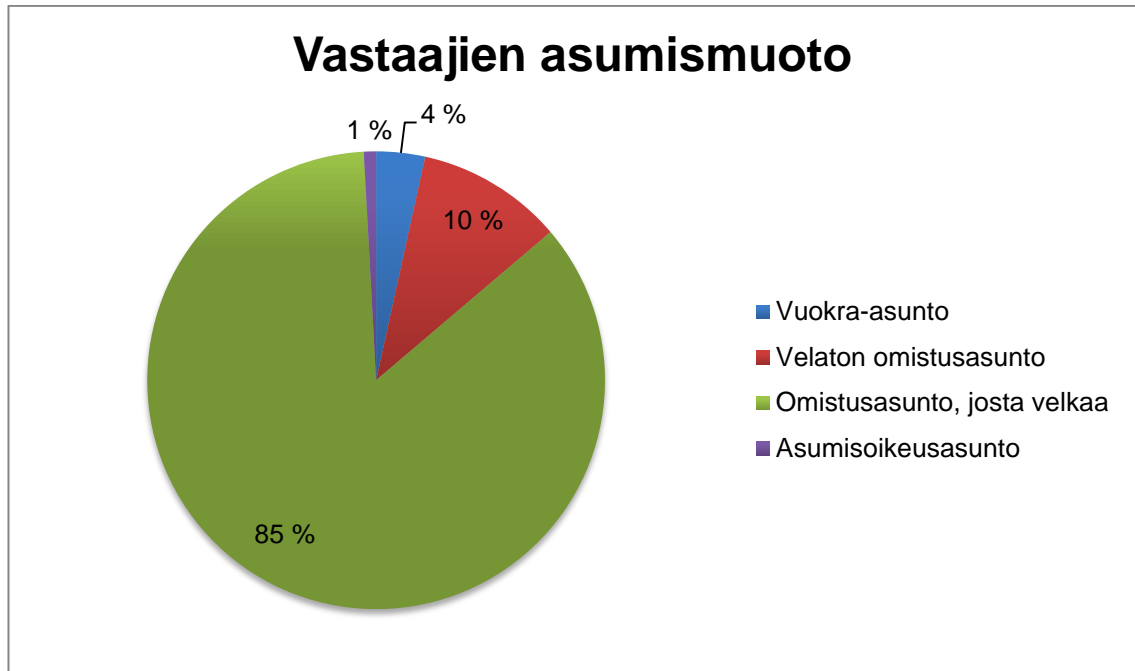
Kyselyyni vastanneista vanhemmista 88 eli 75% työskenteli vakituisesti. Vakituudessa työssä olevista vastaajista 32 säästi lapsilisän. Määräaikaisessa työsuhteessa oli 8 työntekijää eikä heistä kukaan säästänyt lapsilisää. Yrittäjiä oli 10% vastaajista eli 11 henkilöä. Yrittäjistä 5 vanhempaa säästi lapsilisän. Tilapäisesti poissa työstä oli 5 vastaajaa eikä heistä ketään säästänyt lapsilisää. 4% eli 5 vastaajaa oli ilmoittanut työsuhteekseen muun. Heistä 2 oli hoitovapaalla, yksi suoritti työharjoittelua ja 2 oli äitiyslomalla. Näistä viidestä vastaajasta 2 säästi lapsilisän. Kyselyyni ei vastannut yhtään osa-aikaisessa työsuhteessa olevaa vanhempaa.

Kuva 6. Vastaajien työsuhde.

5.1.5 Asumismuoto yhdistettynä säästämiseen

Tässä kappaleessa käyn läpi vastaajien asumismuodon sekä itselle säästämisen keskinäistä suhdetta. Vastaajista huomattavasti suurin osa, 95%, asui omistusasunnossa. Näistä 85%:lla oli velallinen omistusasunto ja 10%:lla velaton. Vuokralla asuvia oli vain 4 ja yksi perhe asui asumisoikeusasunnossa. Velallisessa omistusasunnossa asuvista perheistä 34 säästi lapsilisän ja velattomassa omistusasunnossa asuvista 5. Kukaan vuokralla asuvista perheistä eikä asumisoikeusasunnossa asuvista perheistä säästänyt lapsilisää. Näistä 34:stä lapsilisää säästävistä asuntovelallisesta jopa 32 laittoi rahaa sivuun pahan päivän varalle myös itselleen.

Kuva 7. Vastaajien asumismuoto.

Kaikista kyselyyn vastanneista vanhemmista jopa 75% säästi itselleen. Oli myös hyvin huomionarvoista, että kaikista 39:stä lapsilisää säästävistä vanhemmista 36 säästi myös itselleen.

Kyselyssä mainitut 4 säästämisvaihtoehtoa saivat kaikki kannatusta. Eniten kannatusta sai tilisäästäminen. Kaikista itselleen säästävistä vanhemmista 47% säästi erilliselle tilille. Toiseksi eniten rahaa säästettiin erilaisiin rahastoihin. Osakkeet saivat 18%:n kannatuksen. Muita ilmi tulleita säästämisvaihtoehtoja olivat muun muassa eläkesäästäminen sekä sijoitusvakuutus.

5.1.6 Kiinnostus lapselle säästämisestä

Yksi kyselyn säästämisaiheisista kysymyksistä liittyi vanhempien kiinnostukseen lapselle säästämisestä. Kaikista kyselyyn vastanneista vanhemmista 62% oli kiinnostunut säästämään lapselle. 8% vanhemmista oli jonkin verran kiinnostunut ja 30% ei ollut lainkaan kiinnostunut säästämään lapselle.

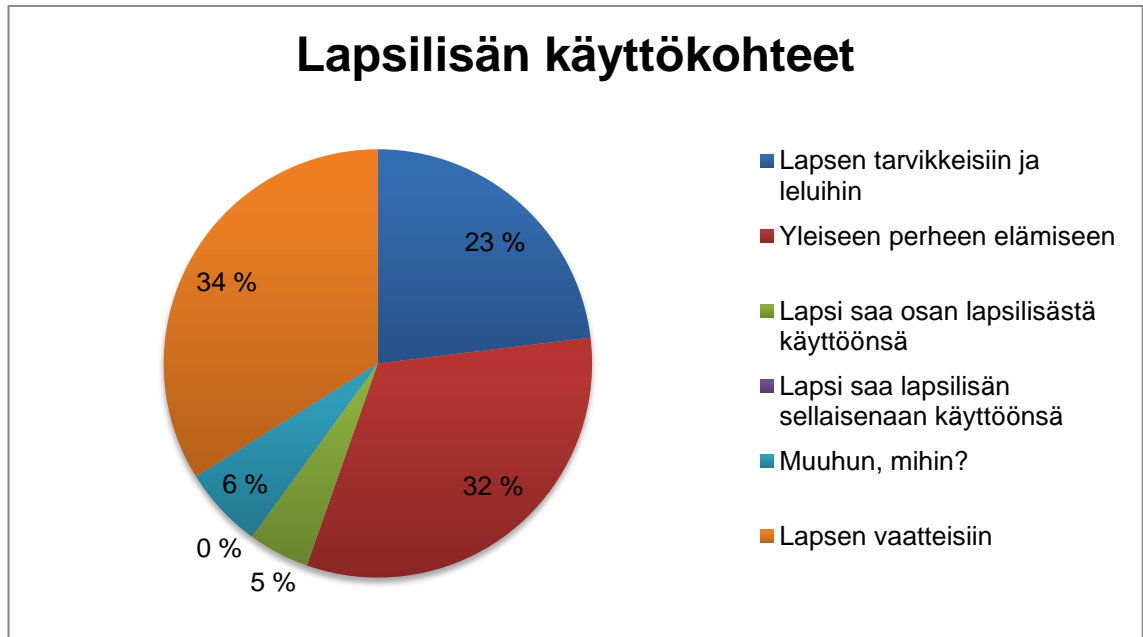
Halusin vielä monipuolistaa kysymystä lisäämällä jatkokysymyksen siitä, ovatko vanhemmat saaneet tietoa erilaisista säästämismahdollisuuksista.

Kaikista kyselyyn vastanneista vanhemmista 68% oli saanut tietoa erilaisista säästämismahdollisuuksista. Vanhemmista, jotka olivat kiinnostuneita lapselle säästämisestä, 75% oli saanut tiedon erilaisista säästämismahdollisuuksista. Kaikista kyselyyn vastanneista vanhemmista 39 eli 33% säästi lapsilisän. Nämä kaikki 39 vastaajaa olivat kiinnostuneita tai jonkin verran kiinnostuneita lapselle säästämisestä. Säästämisen ulkopuolelle jäi 69 vastaajaa, jotka olivat kiinnostuneita lapselle säästämisestä, mutta jotka eivät syystä tai toisesta säästäneet.

5.1.7 Lapsilisän käyttö

Lapsilisän käyttöä koskevista ratkaisuista laadin 2 erilaista kysymystä. Kysymykset on räätälöity siten, että lapsilisää säästävälle ja sitä säästämättömälle on molemmille omat, erilaiset kysymykset. Tässä kappaleessa käsittelen kysymystä, joka on laadittu vain vanhemmille, jotka eivät lapsilisää säästä.

Kysymyksessä käytiin läpi erilaisia vaihtoehtoja, joihin vanhemmat käyttävät lapsilisän. Vastausvaihtoehtoja oli yhteensä 6 kappaletta ja niistä 5 sai kannatusta. Ilman kannatusta jäi vaihtoehto, jossa lapsi saa lapsilisän sellaisenaan käyttöönsä. Eniten lapsilisää käytettiin lasten vaatteisiin, sekä yleiseen perheen elämiseen. Molemmat näistä saivat yli 30 %:n kannatuksen. Kolmanneksi eniten lapsilisävaroja käytettiin lapsen tarvikkeisiin ja leluihin. 6 vastaajaa antoi lapselleen osan lapsilisästä käytettäväkseen. Lapsilisää käytettiin myös matkoihin sekä muutama vastaaja lyhensi sillä asuntolainansa.

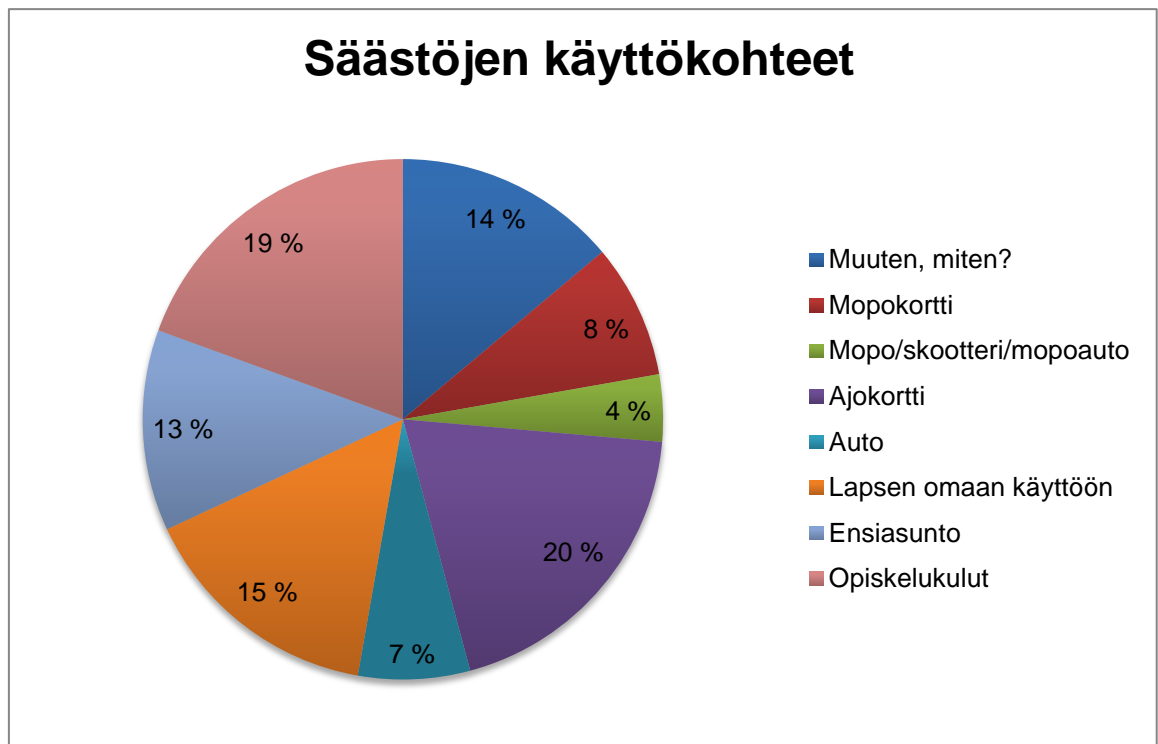
Kuva 8. Lapsilisän käyttäminen.

5.1.8 Lapsilisän säästäminen ja säästöjen käyttökohteet

Viimeiset kysymykset, joita seuraavaksi käsittelen, koskevat vain vastaajia, jotka säästävät lapsilisän. Yleisimmäksi säästämisajaksi valikoitui kerran kuukaudessa, sillä 77% vanhemmista oli valmis säästämään lapsilisän kuukausittain. 4 vastaajaa säästi lapsilisän joka toinen kuukausi.

Aikaisemmassa vaiheessa käsittelin vanhempien tapaa säästää ja ylivoimaisesti eniten kannatusta sai tilisäästäminen. Myös lasten kohdalla tilisäästäminen osoittautui suosituimmaksi, sillä 55% vastanneista säästi lapsilisän tilille. Erilaiset rahastot saivat 28%:n kannatuksen ja osakkeet puolestaan 13%:n kannatuksen.

Kyselyllä halusin myös tiedustella lapsilisän säästöjen käyttökohteita. Valittavana oli 8 erilaista vaihtoehtoa ja ne kaikki saivat kannatusta vastaajien keskuudessa melko tasaisesti. Kuitenkin lapsen tuleva ajokortti sekä opiskelujen kustantaminen olivat suosituimpia lapsilisän säästämiskohteita. Ensiasunnonostoon varautuminen koettiin myös tärkeäksi, sillä 13% lapsilisää säästävistä säästi sen ensiasuntoa varten. 14% vastaajista säästi jotain muuta tarkoitusta varten. Lapsilisää säästettiin lapselle matkaa varten, yleistä elämistä varten ilman sen tarkempaa käyttötarkoitusta. Yksi vastaaja mainitsi säästävänsä osan lapsilisästä lapsen tulevaisuutta varten, mutta antavansa osan siitä lapsen omaan käyttöön jo aikaisemmin.

Kuva 9. Lapsilisän säästäminen.

5.2 Haastattelun tulokset

Haastattelun toteutin kesän 2012 aikana. Osan haastateltavista kontaktoin puhelimitse ja osan pääsin tapaamaan kasvotusten. Tulosten vastaamisen ja analysoinnin kannalta ei ollut oleellista, kävikö haastateltava kanssani keskustelua puhelimitse vai kasvotusten. Joka tapauksessa haastattelu suoritettiin anonymisti. Haastateltavat vastasivat mielellään esittämiini kysymyksiin, eivätkä he kokeneet niitä liian henkilökohtaisiksi. Haastattelun tuloksia olen lähtenyt tulkitsemaan kysymys kerrallaan. Tämän lisäksi olen pohtinut, miten tuloksia voi hyödyntää ja miten erityisesti Sampo Pankki voi niistä hyötyä.

Tutkimusongelman selvittämisen kannalta myös haastattelussa oli oleellista selvittää, mihin vanhemmat säästävät lapsilisän ja miksi. Aloitin haastattelun edellämainitun asian selvittämisellä. Haastateltavien keskuudessa tilisäästäminen oli yleisin säästämisen muoto. Erilaisia syitä olivat muun muassa tilisäästämisen helppous, vaivattomuus sekä sen matala riskitaso. Helppous nousi esille siksi, että tililtä on vaivatonta nostaa rahaa, jos sitä tarvitaan aikaisemmin. Tilisäästämisen lisäksi myös rahastoihin säästettiin. Rahastosäästäminen koettiin mielekkääksi, koska se tuottaa tavallista tiliä paremmin ja myös sinne on mahdollista säästää kuukausittain.

Halusin tiedustella, mikä olisi sopiva ikä, jolloin lapsi saa nuo säästetyt rahat käyttöönsä. Haastattelun perusteella sopivin ikä on 18 vuotta. Kyseistä ikää perusteltiin sillä, että täysi-ikäisyyden myötä lapselle kertyy myös muita suuria vastuita, jolloin on hyvä oppia rahan arvostus. Täysi-ikäisyys koettiin myös siksi sopivaksi iäksi, koska silloin lapsen on mahdollisuus suorittaa ajokortti ja ostaa auto, jota varten rahat on säästetty. Perusteltua oli myös se, että toisen asteen opintojen jälkeen lapsi saattaa jatkaa opintojaan ja tarvita rahaa uusia opintoja varten. Yhden haastateltavan vastaus poikkesi muista. Hän kertoi, että varsinaisesti säästöt lapsi saa käyttöönsä 18 vuotta täytettyään, mutta 15 vuotiaasta alkaen lapsi alkaa saamaan lapsilisän suoraan omalle tililleen. Näin

vanhemmat opettavat lapselleen rahan käyttöä hiljalleen. He uskovat, että kun lapsi saa tietyn määrän kuukaudeksi käyttöönsä, hän oppii arvostamaan sitä.

Kolmas kysymys käsitteli säästöjen käyttötarkoitusta. Melkein kaikki vastaajista olivat sitä mieltä, että kun lapsi saa rahan omaan käyttöönsä, hän saa myös päättää itse mihin sen käyttää. Vain yksi vanhempi ilmoitti keskustelewansa lapsensa kanssa rahojen tulevasta käyttötarkoituksesta. Toki lapsi saa käyttää sen haluamallaan tavalla, mutta vanhemmat haluavat käydä lapsen kanssa läpi erilaisia vaihtoehtoja, joihin se olisi järkevä käyttää tai sijoittaa.

Halusin tiedustella vanhemmilta, vaikuttavatko heidän omat säästämissuhtumuksensa myös lasten säästämistä koskeviin asioihin. Oli havaittavaissa selkeä yhtäläisyys itselle säästämisen sekä lapselle säästämisen kesken. Kaikki haastateltavat säästivät sekä itselleen että lapselleen.

Säästäminen on asia, jota voidaan opetella ja toisaalta johon voidaan oppia. Mielenkiintoista oli selvittää, opettavatko vanhemmat lapsilleen säästämistä. Kukaan vanhemmista ei myöntänyt sen tapahtuvan sanan varsinaisessa merkityksessä. Haastattelusta kävi ilmi, että lapsi opetetaan arvostamaan rahaa ja ymmärtämään, että kaikkea ei voi saada heti, vaan sitä varten pitää kerätä tarvittava summa. Eräs vanhemmista kertoi, että hän yrittää omalla esimerkillään näyttää lapsilleen, että pikkuhiljaa rahaa laittamalla sivuun voi saada asioita, joista on pitkään haaveillut.

Haastattelun perusteella kävi ilmi, että useimmiten lapsi saa häntä varten säästetyt varat käyttöönsä täysi-ikäisenä. Tämän vuoksi täysi-ikäiset nuoret ovat pankille hyvä kohderyhmä. Osalla saattaa olla lapsilisät säästettyinä, jolloin nuorille on hyvä selvittää säästämisen erilaiset mahdollisuudet ja räätälöidä jokaiselle siihen elämäntilanteeseen sopiva säästämisratkaisu. Nuorten tavoittaminen säästämisasioiden parissa on myös siksi tärkeää, että haastattelun sekä myöhemmin esittelemäni Sampo Pankin oman tutkimuksen mukaan, säästämistä ei juurikaan opeteta kotona. Näin ollen yleinen

tiedottaminen säästämisestä on hyväksi ja se saattaa ajallaan muokata suomalaista säästämisskulttuuria.

6 TULOSTEN ANALYSOINTI

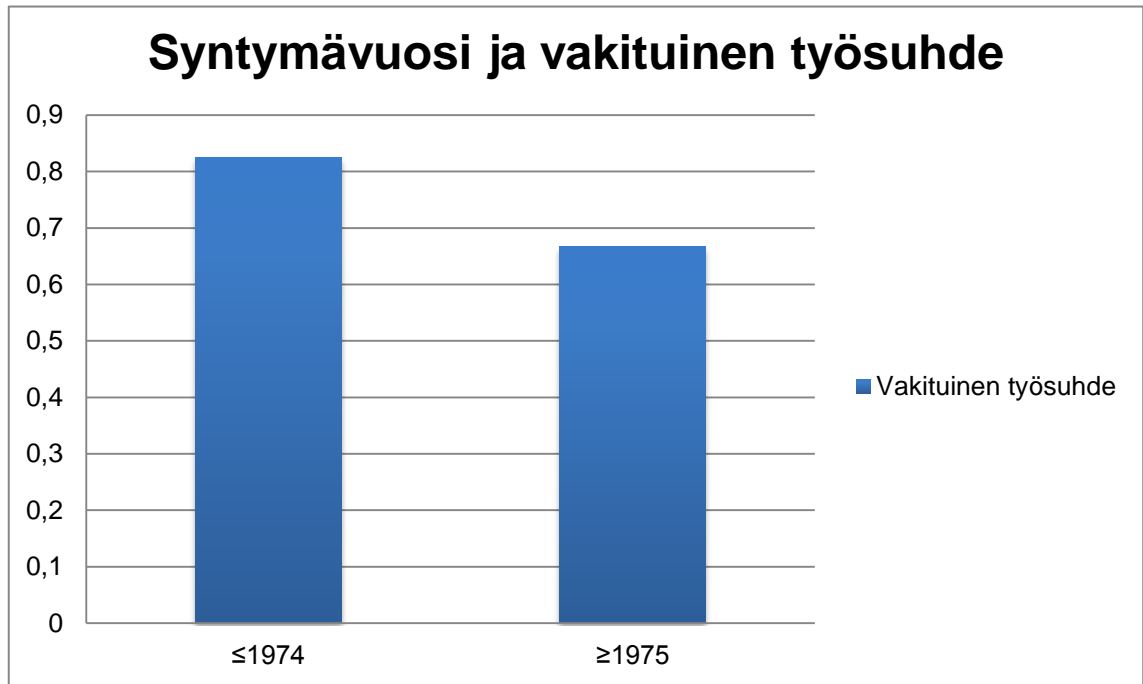
Tulosten analysointia varten olen tehnyt erilaisia ristiintaulukoita. Kyseiset taulukot on valittu sen perusteella, joista on eniten hyötyä pankille. Tuloksia analysoidessa olen pohtinut taustamuuttujien vaikutuksia tuloksiin.

6.1 Vastaajien iän ja työsuhteen merkitys säästämiseen

Tuloksia läpikäydessä vastaajien iällä oli merkitystä lapsilisän säästämiseen. Kyselyyn vastanneiden vanhempien keski-ikä oli 38 vuotta. Vuonna 1974 tai sitä aikaisemmin syntyneistä vanhemmista 40% säästi lapsilisän. Vastaava luku 1974 vuoden jälkeen syntyneillä vanhemmilla oli 26%.

Teoriaosuudessa mainitsemassani Meidän perheen -kyselyssä on myös pohdittu iän merkitystä lapsilisän säästämiseen. Artikkelissa kerrotaan, että yli 40-vuotiaat ovat tehneet nuoria pidemmän työuran, joka näkyy usein palkassa. Tein ristiintaulukointia ja halusin selvittää, miten omassa kyselyssäni vastaajien työsuhte on jakautunut ikään nähden. Kun työntekijä on vakituisessa työsuhteessa, tulot tiedetään etukäteen ja on mahdollista suunnitella tulevaa.

Vuonna 1974 tai sitä aikaisemmin syntyneistä vanhemmista 82%:lla oli vakituinen työsuhte. Vastaava luku vuoden 1974 jälkeen syntyneillä vanhemmilla oli 67%. Varmasti työsuhte on yksi tekijä, joka selittää sen, miksi vuoden 1974 jälkeen syntyneet vanhemmat säästivät ahkerimmin. Palkan suuruutta tai sen kehitystä en voi huomioida analysoinnissani, sillä en ole selvittänyt sitä vastaajilta. Palkan tiedustelua en pitänyt oleellisena tämän kyselyn kannalta ja se olisi voitu tulkita liian henkilökohtaiseksi kysymykseksi.

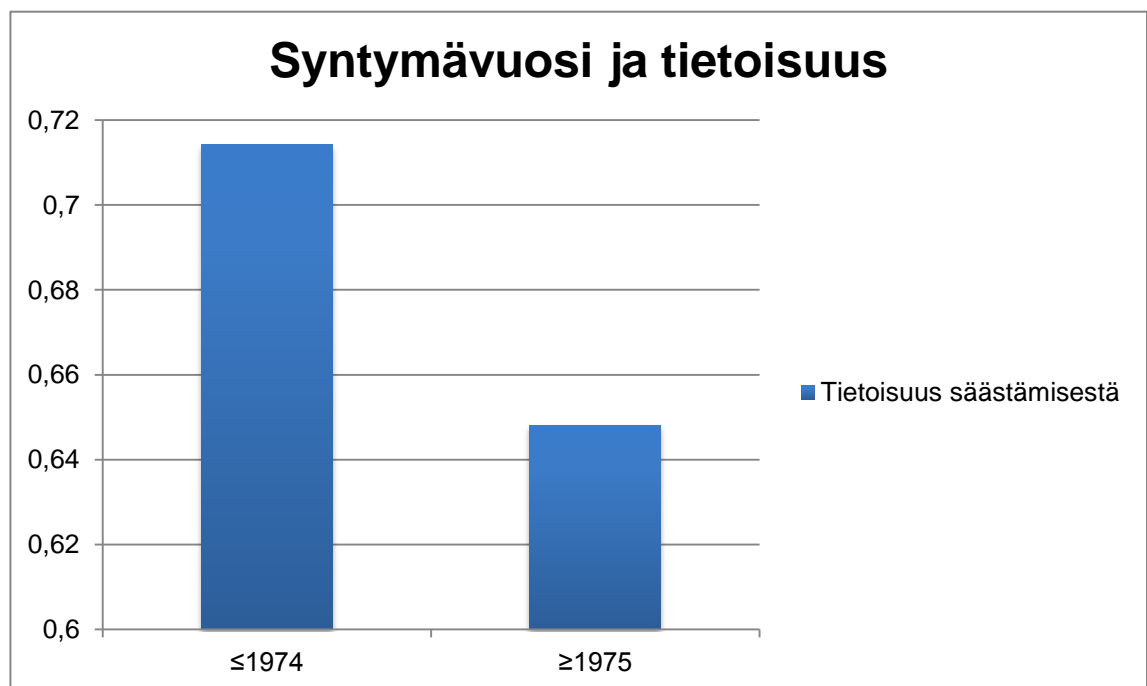

Kuva 10. Syntymävuosi ja vakituinen työsuhde.

Työsuhteella ja näin ollen vakituisilla tuloilla on selkeä merkitys säästämiseen. Myös muita selittäviä tekijöitä löytyy, miksi ahkerimmat säästäjät olivat yli 38-vuotiaita. Yksi selittävä tekijä on varmasti elämäkokemus. He osaavat ehkä arvostaa säästämistä eri tavalla kuin nuoremmat. Toisaalta he ovat nähneet myös pidemmältä ajanjaksolta yhteiskunnan ja talouden kehitystä ja ovat tietoisia siitä, että aina ei eletä noususuhdanteessa ja on hyvä varautua tulevaan. Yli 38-vuotiaiden ikäjoukko oli myös nuorempiaan hieman tietoisempia erilaisista säästämismahdollisuuksista lapselle. Heistä 71% oli tietoisia eri säästämismahdollisuuksista, kun taas vastaava luku nuoremmilla vastaajilla oli 65%.

Toisaalta myös elämäntapa on muuttunut, joka vaikuttaa säästämiseen. Yli 38-vuotiaat ovat aloittaneet säästämisen jo aikaisemmin, jolloin suomalaisessa kulutusyhteiskunnassa oli tapana säästää. Teoriaosuudessa olen maininnut, että kulutuksen ja säästämisen kehitys ei enää ole kasvussa. Tämän vuoksi suurten ikäluokkien 30-vuotiaat lapset ovat köyhempiä, kuin heidän vanhempansa ovat olleet samanikäisenä. Kyselyyn vastanneiden vanhempien keski-ikä osuu juuri tähän. Tämä on mahdollisesti yksi syy, minkä vuoksi sain lapsilisän säästämisestä tällaisia tuloksia.

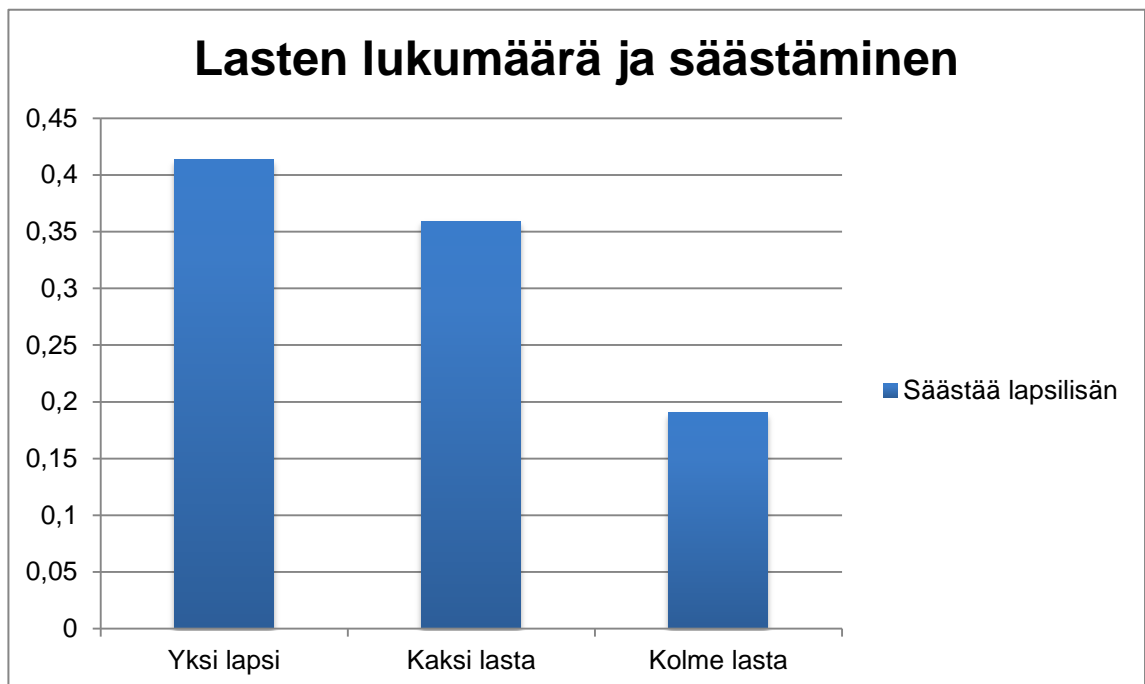
Kirjassa Ihanne ja todellisuus kirjoittajat Kirsti Ahlqvist ja Anu Raijas kuvaavat kulutuksen muutosta. Ahlqvist ja Raijas kirjoittaa, että 2000-luvulle tultaessa suomalainen kulutuskäyttäytyminen koki muutoksia. Kuluttamista ei koettu enää tärkeäksi omistamisen näkökulmasta, vaan kuluttamisella pyrittiin löytämään keinoja itsensä identifiointiin. Aiempi omistamishaluisuus muuttuikin ”olemiseksi”. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että kulutus on nyky-yhteiskunnassa keino tuoda omaa asemaa esille. He kirjoittavat myös, että pula-ajan kokoneiden sukupolvien elämäntapaa hallitsi säästäväisyys. He jatkavat, että 1980-luvulla syntyneiden nuorten kokemusmaailma perustuu kulutusta korostavaan yhteiskuntaan. (Ahlqvist & Raijas 2004, 104-119.) Kyselyn tuloksiin on varmasti vaikuttanut nämä kulutuksen taustalla olevat tekijät.

Kuva 11. Syntymävuosi ja tietoisuus lapsilisän säästämisvaihtoehdoista.

6.2 Perhemuodon ja lasten lukumäärän vaikutus säästämiseen

Perhemuodolla oli merkitystä säästämismahdollisuuksiin. Tulosten analysoinnissa jaottelin eri siviilisäädyt kahteen ryhmän. Ryhmät jaoin sen perusteella, kuinka monta vanhempaa perheessä on. Näin ollen naimattomat ja eronneet muodostavat ensimmäisen ryhmän. Tässä perhemuodossa vanhempia on oletettavasti yksi. Naimisissa olevat ja avoliitossa elävät muodostavat toisen ryhmän, jolloin perheessä on kaksi vanhempaa. Yhden vanhemman perheissä säästäminen oli vähäistä, sillä vain yksi heistä säästi lapsilisän. Kun menot jakautuvat suurimmaksi osaksi puoliksi, jää vanhemmille paremmat mahdollisuudet lapsilisän säästämiseksi.

Kuva 12. Lasten lukumäärän vaikutus säästämiseen.

Oli myös huomionarvoista, että lasten lukumäärällä oli vaikutusta perheen säästämiseen. Mitä enemmän perheessä on lapsia, sitä enemmän perheelle muodostuu erilaisia kuluja ja menoja. 4-5-lapsisista perheistä kukaan ei säästänyt lapsilisää. Kaksi- ja kolmilapsisista perheistä 27 säästi lapsilisän. Yksilapsisissa perheissä säästäminen oli helpompaa ja heistä 12 säästi lapsilisän. Kun tätä tarkastellaan prosentuaalisesti, ero on selkeästi

huomattavissa. Kaikista kyselyyn vastanneista yksilapsista perheistä 41% säästi lapsilisän. Jos perhe oli kaksilapsinen, heistä 36% säästi lapsilisän. 3-lapsisista perheistä 19% ilmoitti säästävänsä lapsilisän. 4- ja 5-lapsiset perheet eivät säästäneet ollenkaan. Tästä voimme huomata, että säästäminen on helpompaa ja yleisempää, mitä vähemmän perheessä on lapsia. Kyselyssäni on kysytty myös perheen lasten ikää. Lasten iällä ei ollut vaikutusta lapsilisän säästämiseen, joten en koe sen käsittelemistä erikseen tarpeellisena. Tulosten tulkitsemisen jälkeen myöskään vanhempien koulutuksella ei ollut suurta merkitystä lapsilisän säästämisen kannalta.

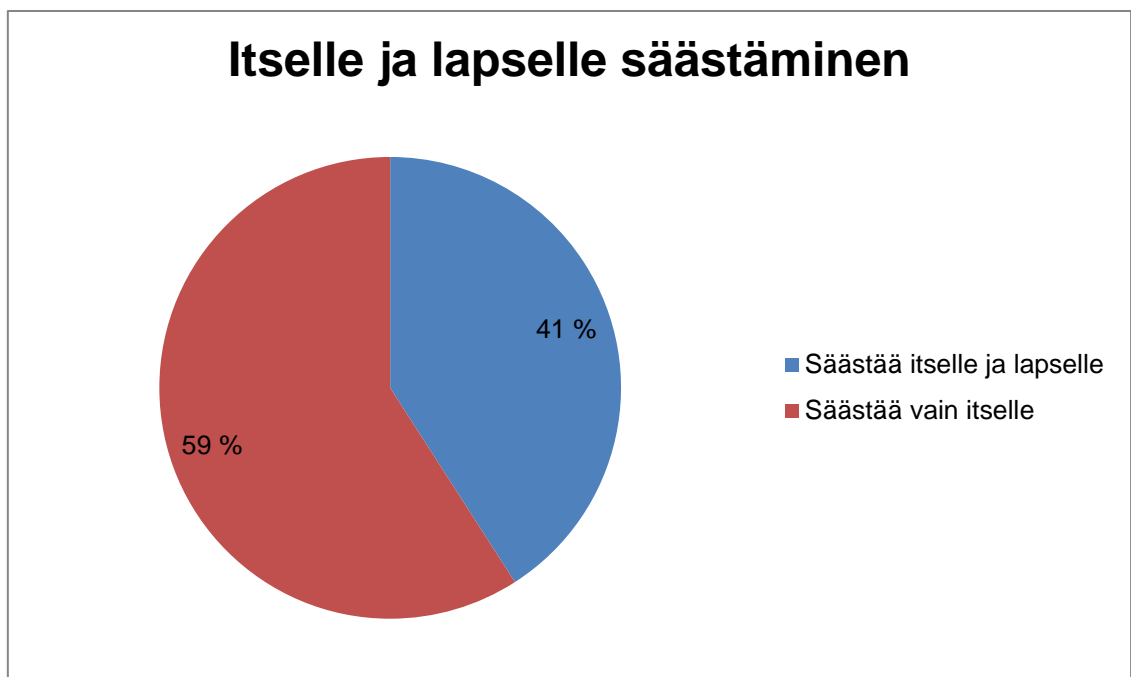
6.3 Asuntolainan vaikutus säästämiseen

Pyrin jakamaan kyselyjä monipuolisesti erilaisille perheille, jotta vastaukset kuvaisivat mahdollisimman todenmukaisesti ja kattavasti lapsilisän säästämistä Salon alueella. Vaikka puhutaan siitä, että Suomessa ja maailmalla muutenkin eletään taloudellisesti jännittäviä ja mielenkiintoisia aikoja, oli hienoa huomata, että ihmiset säästävät ja oman tulevaisuuden turvaaminen säästämällä kiinnostaa. Kyselyyn vastanneista vanhemmista jopa 75% säästi itselleen. Lapsilisää säästäväistä vanhemmista jopa 36 säästi myös itselleen.

Useasti ajatellaan, että asuntolaina kuormittaa perheen taloudellista tilannetta ja rahat ovat näin ollen tiukilla, eikä varaa jää monesti mihinkään muuhun ylimääräiseen. Oli kuitenkin hämmästyttävää todeta, että näinkin moni asuntovelallinen pystyi säästämään lapsilisän. Kaikista asuntovelallisista 34 säästi lapsilisän. Sen lisäksi, että perheet säästivät jälkikasvulle, he säästivät ahkerasti myös itselleen. Mielestäni oli tärkeää verrata näitä kahta muuttujaa, koska velka ja sitä kautta säästämismahdollisuus kulkevat rinta rinnan. Vaikka suurimmalla osalla vastaajista oli asuntolainaa, se ei ollut esteenä lapsilisän säästämiseksi.

Kuva 13. Asuntolaina ja lapsilisän säästäminen.

Kuva 14. Itselle ja lapselle säästäminen.

6.4 Säästämisen muotoja

Teoriaosuudessa olen maininnut, että suomalaiset ovat kovin varovaisia säästämään. Toki suomalaisten sijoitus-/säästämismahdollisuudet helpottuivat vasta 1980-luvun lopulla, kun suomalaiset rahamarkkinat vapautuivat. Olen teoriaosuudessa kirjoittanut, että suomalaiset säästävät eniten talletustileille. Tämä säästämismuoto sai eniten kannatusta myös kyselyssäni sekä haastattelussani. Kaikista kyselyyn vastanneista vanhemmista 75% säästi itselleen. Tilisäästäminen oli yleisin säästämismuoto, sillä jopa 47% vastanneista säästi tilille.

Sama kiinnostus tilisäästämisestä toistui myös lapsilisän säästämisen kohdalla. Niistä perheistä, jotka säästivät lapsilisän, 55% talletti sen erilliselle tilille. Kiinnostus rahastoja kohtaan on nousussa niiden hyvien tuottomahdollisuuksien vuoksi. Tämä näkyi myös kyselyssäni, sillä 31% vastanneista vanhemmista säästi erilaisiin rahastoihin. Lapsilisän säästämisen kohdalla rahastot saivat 28%:n kannatuksen. Suoriin osakkeisiin sijoittamisen kiinnostus oli vähäisempää. 18% vanhemmista ja 13% lapsilisää säästävistä perheistä sijoitti osakkeisiin.

Lapselle säästäminen koettiin kiinnostavana. Vastanneista vanhemmista 70% oli kiinnostunut täysin tai jonkin verran säästämään lapselle. Vastajat olivat löytäneet melko hyvin tietoa erilaisista säästämismahdollisuuksista. 68% vastaajista oli saanut tietoa erilaisista säästämismahdollisuuksista.

Kyselyni tulosten analysoinnin jälkeen ei juuri löydy erityistä syytä, miksi lapsilisää ei säästettäisi. Toki perheen koolla on vaikutusta säästämismahdollisuuksiin. Toisaalta asian voi nähdä myös toisin. Mitä enemmän perheessä on lapsia, sitä enemmän perhe saa lapsilisää. Kun lasten lukumäärä perheessä kasvaa, menoja tulee enemmän. Useasti monilapsisessa perheessä lasten keskinäinen ikäero on hyvin pieni, jolloin esimerkiksi tavarat ja vaatteet voi kierrättää useammalla lapsella. Näin ollen uusien tuotteiden ostaminen ei ole välttämätöntä, jolloin osa lapsilisästä on mahdollista laittaa säästöön.

Huomionarvoista oli, että läheskään kaikki vastaajat eivät olleet saaneet tietoa erilaisista säästämismahdollisuuksista lapsilisälle. Tällä on varmasti vaikutusta perheiden lapsilisän säästämiseen. Kun ei ole tietoa, säästämisen aloittaminen on hyvin hankalaa. Tiedottamiseen on syytä panostaa, kun halutaan saada lisää säästäjiä. Erilaisilla kampanjoilla sekä markkinoinnin kohdistamisella saadaan lisättyä tietoa erilaisista säästämismahdollisuuksista. Käsittelen aihetta tarkemmin kappaleessa 8.

7 POHDINTA JA TULKINTA

Seuraavassa kappaleessa aion pohtia säästämistä. Kappaleessa verrataan tekemääni kyselyä Sampo Pankin omaan kyselyyn. Pohdintojen taustalla käytän teoriaosuuteni materiaalia sekä kyselyn ja haastattelun tuloksia.

7.1 Lapsilisän säästäminen

Tutkimusongelmani tarkoitus oli saada selville mihin tarkoitukseen lapsilisää säästetään ja mitkä tekijät vaikuttavat sen säästämiseen. Merkittävimmät tekijät, jotka vaikuttivat lapsilisän säästämiseen olivat perhemuoto sekä lasten lukumäärä. Kyselyyni otti osaa 117 perhettä ja heistä 39 eli 33% kaikista vastanneista säästi lapsilisän. Luku eroaa hieman teoriaosuudessa käsittelemästäni Meidän Perhe -lehden tekemästä tutkimuksesta. Tuohon kyselyyn vastanneista vain joka 7. säästi lapsilisän eli noin 14% vastaajista. Sampo Pankin keväällä 2011 tekemässä kyselyssä vastaava luku on 13%. Tuloksissa on havaittavissa hajontaa. Huomionarvoista on, että oman kyselyni otantamäärä oli paljon pienempi, kuin kahden edellämämainitun kyselyn. Meidän Perhe -lehden kyselyyn vastasi 1400 ihmistä ja Sampo Pankin omaan kyselyyn yhteensä 3500 perhettä Pohjoismaista, Irlannista ja Virosta.

Sampo Pankin tekemä kysely lapsilisästä julkaistiin keväällä 2011 Sampo Pankin verkkosivuilla ja Helsingin Sanomissa. Kyselyssä kävi ilmi, että suomalaisperheet käyttävät lapsilisät pääasiassa arkipäiväisiin menoihin. Tutkimuksen mukaan peräti 78% suomalaisista lapsiperheistä käyttää lapsilisät kuukausittain. Keskimäärin 13% tutkimukseen vastanneista perheistä ilmoitti säästävänsä lapsilisää. Lapsilisää säästävistä perheistä n.70% säästi lapsilisät lapsen omalle säästötilille, 27% rahastoihin ja 13% suoriin osakkeisiin.

Tutkimuksessa tutkittiin suomalaisten sekä muiden pohjoismaalaisten vanhempien varautumista lasten kotoa muuttamiseen. Suomalaisista perheistä

69% kertoi varautuvansa ainakin hieman lapsen kotoa muuttamiseen säästämällä. Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa vastaava luku oli yli 80%.

Tutkimuksessa selvitettiin myös perheiden kannanotto siihen, missä määrin yksityisten tahojen ja muiden toimijoiden, kuten esimerkiksi koulujen, kotien, yhteiskunnan ja finanssialan toimijoiden tulisi kantaa vastuuta lasten taloustaitojen tietämykseen ja kehittämiseen. 84% suomalaisista vastaajista piti kotona annettavaa opetusta merkittävänä. Muissa maissa vastaava luku oli alle 75%, Norjassa vain 67%.

Omaan kyselyyni verrattuna tulokset ovat melko samankaltaisia. Oman tutkimuksen mukaan 67% perheistä käytti lapsilisät kuukausittain, kun sama luku Sampo Pankin kyselyssä oli 78%. Kuten olen jo useaan otteeseen todennut, tilisäästäminen on suomalaisissa kotitalouksissa hyvin yleinen säästämisen muoto. Omassa kyselyssäni vanhemmista 55% säästi lapsilisän lapsen omalle erilliselle tilille. Sampo Pankin kyselyssä vastaava luku oli 70%.

Oman kyselyni vastausten perusteella lapsilisää käytettiin hyvin erilaisiin tarkoituksiin. Eniten sitä käytettiin lasten vaatteiden ostoon sekä yleiseen perheen elämiseen. Lapsilisää käytettiin myös lasten tarvikkeiden ja lelujen ostoon. Muita käyttökohteita olivat mm. perheen yhteiset lomamatkat ja muutama perhe lyhensi sillä asuntolainaa.

Vanhemmat, jotka laittoivat lapsilisän säästöön, säästivät sen useimmiten joka kuukausi. Yleisimpiä säästökohteita olivat säästäminen lapsen opiskelukuluja ja autoa varten. Tärkeänä koettiin myös säästäminen lapsen ensiasuntoa varten. Osa vastanneista antoi ne lapsen käyttöön sellaisenaan.

7.2 Ehdotus lapsilisän säästämiseksi

Kuten olen teoriaosuudessa maininnut, säästämisen muotoja on monia. Jokaiselle löytyy sopiva tapa säästää, kunhan vain perehtyy asiaan asiantuntijan kanssa. Lapsilisä sopii hyvin säästämiseen, sillä se on säännöllinen tulonlähde. Se maksetaan ennaltailmoitetulle tilille kuukausittain.

Maksettava summa on tiedossa etukäteen ja se on joka kuukausi saman suuruinen. Lapsilisää maksetaan siihen asti, kunnes lapsi täyttää 17 vuotta. Näin ollen säästämisen voi räätälöidä sen säännöllisyyden vuoksi pitkäksi ajaksi.

Parhaiten esittelemistäni säästämismuodoista lapsilisän säästämiseksi sopii rahastot. Tämä siksi, koska niihin voi säästää kuukausittain jatkuvasti samalla summalla. Kun raha siirtyy rahastoon kuukausittain, eli tasaisin väliajoin, hyötyy asiakas arvovaihtelusta. Rahastoja on valittavana monenlaisia, maltillisempia sekä riskisempiä. Pitkällä aikavälillä rahastot alkavat kerryttämään tuottoa. Lapsilisän säästäminen rahastoon on myös siinä mielessä helppoa, että tiukan paikan tullen sieltä voi lunastaa osuuksia myös suunniteltua aikaisemmin.

7.3 Säästämisestä

Säästäminen vaatii pitkäjänteisyyttä ja aikaa. Mitään radikaalia ei tapahdu hetkessä, vaan säästöjä alkaa kertymään hiljalleen. Kärsivällisyys ja odotus palkitaan vuosien päästä.

Säästämällä voidaan varautua tulevaisuuteen sekä yllättäviä ja äkillisiä menoja varten. Omat säästetyt varat helpottavat elämistä, eikä heti tarvitse turvautua lainattuun rahaan.

Suomalaisten into säästämistä kohden kasvaa. Vaikka emme vielä olekaan muiden Pohjoismaiden vaudissa säästämisen suhteen, on hienoa todeta, että säästämistä tapahtuu. Kysely ja haastattelu antavat osviittaa siitä, että säästämisasiat ovat ihmisten mielessä. On hienoa huomata, että kaikki raha ei mene kulutukseen, vaan sitä pyritään säästämään, toiset tiettyä tarkoitusta varten, toiset pahanpäivän varalle.

Säästämisessä on kuitenkin vielä kehitettävää. Inflaatio heikentää koko ajan rahan arvoa, eikä rahan pitäminen korottomalla tilillä ole pitkällä aikavälillä kannattavaa. Kuten tekemäni tulokset sekä alan kirjallisuus antavat ymmärtää, suomalaiset suosivat edelleen tilisäästämistä. On kuitenkin selvää, että

säästöjen jalostaminen eri kohteisiin tuottaa ennen kaikkea pitkällä aikavälillä. Hajauttaminen on avainsana, jonka puolesta pitäisi puhua vielä enemmän.

Säästäminen on asia, jonka eteen on vielä tehtävä töitä. Kyselyn perusteella Kelalta saatua lapsilisää säästi vain 33% kaikista vastanneista vanhemmista. Kehitettävää siis löytyy ja siinä voidaan edetä pienin askelin.

Huomionarvoista oli, että 32% vastanneista vanhemmista ei ollut saanut tietoa erilaisista säästämismahdollisuuksista lapsilisälle. Tähän epäkohtaan on tartuttava ja sitä kautta varmasti saadaan uusia säästäjiä. Vanhempia on hyvä lähestyä asian tiimoilta ja esitellä erilaisia vaihtoehtoja. Kun he ovat tietoisia säästämismahdollisuuksista, valmius säästämistä kohtaan kasvaa.

Harva rahoitusyhtiö on panostanut lapsilisän säästämisestä tiedottamiseen. Pienillä muutoksilla ja ennen kaikkea asian esiin tuomisella saadaan tulosta aikaiseksi. Kun tuotteet ovat tuttuja ja niiden tarkoitusperä on selvitetty, kynnys alkaa säästämään on matalampi. Toki perheiden elämäntilanne vaikuttaa suuresti säästämismahdollisuuksiin. Uskon kuitenkin, että vastaajien joukossa on ollut vanhempia, joilla olisi varaa säästää, mutta tietoisuus erilaisista säästämismahdollisuuksista on vähäistä, jonka vuoksi säästämistä ei ole aloitettu.

Jokainen säästää tavallaan. Lapsiperheissä säästäminen on usein haastavaa, sillä kasvava lapsi tarvitsee erilaisia hyödykkeitä. Pieni avitus säästämisasioihin avartaa monen mieltä. Siksi on hyvä keskustella erilaisista mahdollisuuksista sekä säästämisen helppoudesta. Lapsilisän säästöön laittaminen on yksi esimerkki säästämistaipaleen aloittamiselle. Onhan lapsilisä lapsiperheiden ylimääräinen tulonlähde. Joillekin sen säästäminen on toimiva ratkaisu, toisille taas ei. Keskustelemalla asiantuntijoiden kanssa ja selvittämällä erilaisista mahdollisuuksista, löytyy jokaiselle oikeanlainen tapa säästää.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET

Kuten olen jo aikaisemmin maininnut, lapsilisän säästämisestä tiedottaminen ja asian esiin tuominen on ollut tähän asti hyvin vähäistä. Rahoitusyhtiöt eivät juuri tiedoita asiasta. Tiedottamista lisäämällä saadaan uusia säästäjiä, sitä kautta uusia asiakkaita ja perhekokonaisuuksia. Seuraavassa aion esitellä vaihtoehtoja Sampo Pankille tiedottamisen ja näkyvyyden lisäämiseksi, mutta ennen kaikkea asian esiintuomiseksi.

Kyselyäni hyödyntäen Sampo Pankki voi tehdä kohdennetumpaa markkinointia saadakseen lapsiperheet innostumaan lapsilisän säästämisestä. Markkinointiviestillä pitäisi tämän tutkimuksen mukaan pyrkiä tavoittamaan lähinnä alle 38-vuotiaita, työssäkäyviä lasten vanhempia, koska he ovat niitä, jotka eivät juuri säästä kyselyni mukaan lapselle.

Vaikka kyselyssä ei ole tutkittu lapsettomien perheiden säästämisaikeita, on tärkeää, että myös heidät tavoitetaan. Näin ollen vastavalmistuneet sekä valmistuvat opiskelijat ovat oiva kohderyhmä, sillä he alkavat suunnittelemaan perheen perustamista opintojen jälkeen.

Kyselyni perusteella vanhemmat ovat kiinnostuneita saamaan tietoa erilaisista vaihtoehtoista lapsilisän säästämiselle. Koska kiinnostusta asiaa kohtaan löytyy, on asian markkinoiminen pankille kannattavaa.

Tekemäni kyselyn sekä haastattelun analysoinnin jälkeen on selkeästi havaittavissa, että tilisäästäminen on edelleen säästämismuodoista se yleisin. Kyselystäni selvisi myös, että itselleen säästävien vanhempien keski-ikä oli niin ikään 38 vuotta. Tämä vahvistaa edelleen sitä tosiasiaa, että 38-vuotiaat ja sitä nuoremmat ovat hyvä kohderyhmä pankille. Toki myös vanhemmat vastaajat säästivät tilille, jonka vuoksi myös heidät kannattaa tavoittaa. Tilivaroja voidaan hajauttaa asiakkaan riskinsietokyvyn mukaan erilaisiin kohteisiin.

Tuloksia analysoidessa lapsilisän säästökohteista nousi erityisesti yksi muiden edelle pankin hyötyä silmällä pitäen. 13% lapsilisää säästävistä vanhemmista

ilmoitti säästävänsä lapsilisän lapsen tulevaa ensiasuntoa varten. 18-vuotiaan kontaktointi pankkiasioissa on näin ollen kannattavaa. Täysi-ikäisille nuorille avautuu uusia mahdollisuuksia pankkimailmassa 18 vuotta täytettyään. Esimerkiksi asuntoa varten säästetyt lapsilisistä kertyneet varat voidaan siirtää erikseen räätälöidyn säästösuunnitelman mukaisesti ASP-tilille, josta nuori hyötyy asunnon ostotilanteessa. Lisäksi voidaan edelleen todeta, että nuorten tavoittaminen säästämisasioiden parissa on myös siksi tärkeää, että haastattelun sekä esittelemäni Sampo Pankin oman tutkimuksen mukaan, säästämistä ei juurikaan opeteta kotona.

Seuraavaksi esittelen erilaisia vaihtoehtoja näkyvyyden parantamiseksi. Koska opinnäytetyöni käsittelee lapsilisän säästämistä, olen kehittänyt näkyvyyden parannusehdotuksia lapsilisän säästämisen näkökulmasta. Näitä parannusehdotuksia ja erityisesti esille tuomiani markkinointikanavia voi hyödyntää myös muiden kohderyhmien kiinnostuksen herättämiseksi.

Internet on tämän aikakauden tiedonhakuväline. Tilastokeskuksen tekemän tutkimuksen mukaan vuoden 2012 toukokuussa 81% suomalaisista kotitalouksista omisti tietokoneen. Tämän vuoksi näkyvyyteen internetissä on panostettava.

Seuraavaassa esittelen erilaisia toimintatapoja, joiden avulla lasten vanhempia voidaan lähestyä lapsilisän säästämisasiossa. Lasten vanhemmille on muun muassa suunnattu erilaisia sivustoja ja keskustelupalstoja, joiden kautta he voivat etsiä vastauksia kysymyksiinsä. Esimerkiksi sivustot Vauva.fi sekä Kaksplus.fi ovat lapsiperheiden vanhempien suosiossa. Tämänkaltaisilla sivustoilla kohderyhmä lapsilisän säästämisestä kiinnostuvista on oikea.

Näkyvyyteen on mahdollista panostaa sivustoilla julkaistavilla houkuttelevilla bannereilla. Bannerin klikkaus ohjaa selaajan Sampo Pankin omille kotisivuille, joissa on tietoa lyhyesti ja ytimekkäästi lapsilisän säästämistä sekä säästämisen vaihtoehtoista. Tämän avulla pystytään myös seuraamaan aktiivisesti, kuinka moni henkilö on kiinnostunut asiasta ja klikkaa banneria. Banneri voisi olla sivustolla näkyvillä kampanjan omaisesti tietyn ajanjakson.

Koska internetiä käytetään tiedonhakuvälineenä, on erittäin tärkeää, että Sampo Pankin omille kotisivuille lisätään lapsilisää ja sen säästämistä käsittelevä tietopaketti. Sampo Pankin kotisivuilta löytyy tällä hetkellä säästämistä ja sijoitusasioita käsittelevä välilehti. Tähän voisi lisätä alakohdaksi lapsilisää käsittelevän välisivun. Ja jotta vanhemmat löytävät välilehden, kotisivulle on hyvä liittää mainos uudesta palvelusta. Varsinkin tämä kotisivuihin kohdistuva muutos on tärkeää.

Sosiaalinen media on tällä hetkellä kovassa suosiossa. Sampo Pankki on myös huomionnut tämän ja perustanut Facebookiin oman ryhmän, jossa voi keskustella asiantuntijoiden kanssa pankkiasioiden parissa. Facebookia käyttävät monenikäiset ja käyttäjien joukosta löytyy myös äitejä ja isiä. Facebookin etusivulle lisätään banneri, joka johdattaa lukijan Sampo Pankin Facebook-ryhmän etusivulle. Tältä sivulta lukija löytää tietoiskun omaisesti tietoa lapsilisän säästämismahdollisuuksista. Sivulta löytyy myös linkki Sampo Pankin omille kotisivuille, josta lukijan on mahdollista saada yksityiskohtaisempaa tietoa asiasta. Facebook on myös siitä hyvä markkinoinnin väline, että Sampo Pankilla on siellä joukko asiantuntijoita, joiden kanssa voi kommunikoida milloin tahansa ja vastauksen kysymykseen saa lyhyellä aikavälillä.

Lapsilisästä tai sen säästämismahdollisuuksista ei juuri mainosteta. Lapsilisästä löytyy tietoa Kelan internet-sivuilta, mutta siihen sen mainostaminen pitkälti jää. Tekemäni kyselyn perusteella oli havaittavissa, että lapsiperheet eivät olleet saaneet riittävästi tietoa erilaisista säästämismahdollisuuksista lapsilisälle.

Kela lähettää perheille äitiyspakkauksen perheenisäyksen johdosta. Pakkaus sisältää monenlaisia tuotteita uuden tulokkaan alkutaipaleelle. Koska äitiyspakkaus lähetetään jokaiselle perheelle, sitä voisi hyödyntää markkinointimielessä. Äitiyspakkauksen mukaan voisi pakata lehtisen, joka sisältää tietoa lapsilisästä ja sen säästämismahdollisuuksista. Tämä markkinointitapa tavoittaa oikean kohderyhmän.

Kun asiaa ryhdytään markkinoimaan ja tuomaan esille, on kuitenkin huomioitava, että asian esiin tuominen ja siitä puhuminen ei välttämättä tarkoita sitä, että Sampo Pankki saa kaikki uudet säästäjäasiakkaat. Tällaisen markkinoinnin myötä varmasti myös muut rahoitusyhtiöt saavat uusia säästäjäasiakkaita. Yhteiskunnan hyvinvoinnin ja taloudellisen näkökulman kannalta tämä on kuitenkin hyvä asia. Nuori säästämiskulttuurimme saa uusia ja potentiaalisia säästäjiä.

Näkyvyyttä voidaan lisätä myös Sampo Pankin konttoreissa. Asiakastiloihin on hyvä lisätä esitteitä lapsilisän säästämisestä. Tämän lisäksi odotustiloihin ja kassojen läheisyyteen on helppo sijoittaa asiaa käsitteleviä julisteita. Ensimmäinen askel, jonka jokaisen pankkilaisen on helppo toteuttaa, on asian esiin tuominen. Se on edullinen markkinointitapa ja toteutettavissa lyhyellä aikavälillä. Sen toteuttamiseen ei tarvita suurempia muutoksia. Kun asiakasneuvojan luokse tulee potentiaalinen lapsiperheen vanhempi, tulee hänen ottaa asia puheenaiheeksi. Se, että asiasta puhutaan, saa jo itsessään aikaan suuria ja merkittäviä vaikutuksia. Kun lisäämme asiakkaidemme tietoisuutta asiasta, saamme varmasti sitä kautta uusia säästäjäasiakkaita.

Lapsilisän säästämistä koskevaa kyselyä ei ollut aikaisemmin tehty yhteistyössä Salon Sampo Pankin kanssa. Säästämisen muutoksen seuraamiseksi ja kehittämiseksi pankille on varmasti hyödyllistä, jos samasta aiheesta tehdään muutaman vuoden kuluttua samantapainen kysely. Siihen mennessä parantamishdotuksiani ehditään ottaa käyttöön ja uudella kyselyllä voidaan mitata niiden vaikutusta säästämiseen. On myös mielenkiintoista seurata, miten suomalaisten tapa säästää alkaa kehittymään.

LÄHTEET

Ahlqvist, K. & Rajas, A. 2004. Ihanne ja todellisuus. Helsinki: Edita Prima Oy.

Alexandria, Pankkiiriliike. Viitattu 26.08.2012 <http://www.alexandria.fi/mihin-sijoittaa/sijoitusvakuutukset>.

Finanssialan Keskusliitto 2012. Kotitalouksien varat ja velat. Viitattu 02.09.2012 http://www.fkl.fi/materiaalipankki/julkaisut/Julkaisut/Kotitalouksien_varat_%20ja_velat_%202007.pdf.

Hirsjärvi, S.; Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13., osin uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Kallunki, J-P.; Martikainen, M. & Niemelä, J. 2007. Ammattimainen sijoittaminen. Talentum Media Oy.

Kela 2012. Viitattu 10.04.2012 <http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/260302085034EH>.

KvaliMOTV 2012. Viitattu 11.10.2012 http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_3.html.

Lampikoski, K. & Lampikoski, T. 2000. Kuluttajavisiot- näköaloja kuluttajakäyttämisen tulevaisuuteen. Porvoo: WSOY.

Meidän Perhe 2012. Lapsilisä ei kuulu kaikille. Viitattu 23.04.2012 http://www.meidanperhe.fi/artikkeli/perhe_parisuhde/1441/lapsilisa_ei_kuulu_kaikille.

Möttölä, M. 2008. Rahaa rahastoilla. Karisto: Matias Möttölä ja Helsingin Sanomat.

Puttonen, V & Repo, E. 2011. Miten sijoitan rahastoihin. Helsinki: WSOYpro Oy.

Pörssisäätiö 2012. Osakeopas – perustiedot osakesäästämisestä. Viitattu 26.08.2012 http://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2012/01/22081-osakeopas_FI_lores.pdf.

Sampo Pankki 2012. Lapsilisät käytetään kulutukseen. Viitattu 26.08.2012 [http://www.sampopankki.fi/fi-fi-TietoaSampoPankista/media/Tiedotteet/Pages/20110503_tiedote_Rahalaaksojatutkimus.aspx](http://www.sampopankki.fi/fi-fi/TietoaSampoPankista/media/Tiedotteet/Pages/20110503_tiedote_Rahalaaksojatutkimus.aspx).

Sampo Pankki 2012. Sijoitusvakuutus. Viitattu 26.08.2012 <http://www.sampopankki.fi/fi-fi/Henkiloasiakkaat/Saasta-ja-sijoita/vakuutussaastaminen/Pages/sijoitusvakuutus.aspx>.

Simonen, L. 2008. Naiset ja raha. Jyväskylä: Voimapaja Oy.

Taloussanommat 2012. 25 000 euron pesämuna vai kasa vaippoja. Viitattu 23.04.2012 <http://www.taloussanommat.fi/raha/2011/02/01/25-000-euron-pesamuna-vai-kasa-vaippoja/20111475/139>.

Tilastokeskus 2012. Liitekuvio 12. Eri laitteiden ja yhteyksien yleisyys kotitalouksissa, toukokuu 2012. Viitattu 23.09.2012 http://www.stat.fi/til/kbar/2012/06/kbar_2012_06_2012-06-27_kuv_012_fi.html.

Wikipedia 2012. Lapsilisä. Viitattu 10.04.2012 <http://fi.wikipedia.org/wiki/Lapsilis%C3%A4>.

Wikipedia 2012. Sijoitusrahasto. Viitattu 12.04.2012 <http://fi.wikipedia.org/wiki/Sijoitusrahasto>.

Kysely lapsilisästä

Olen Turun ammattikorkeakoulun liiketalouden opiskelija. Kirjoitan parhaillaan opinnäytetyötä yhteistyössä Sampo Pankin kanssa aiheesta lapsilisä ja sen säästäminen. Vastaamalla tähän kyselyyn autatte minua selvittämään lapsilisän erilaisista säästämismahdollisuuksista. Kysely toteutetaan anonymisti ja tuloksia käsitellään vain opinnäytetyössäni. Yksittäiset vastaukset eivät tule millään tavalla esille. Jos perheeseesi ei kuulu lapsia tai he ovat jo täysi-ikäisiä, on tämä kysely sinulle aiheeton.

Halutessasi voit lisäksi osallistua arvontaan jättämällä yhteystietosi erilliselle arvontalipukkeelle. Kaikkien arvontaan osallistuneiden kesken arvotaan 5 elokuvapakettia. Elokuvapaketti sisältää elokuvaliput Bio Saloon koko perheelle. Voittajiin ollaan yhteydessä henkilökohtaisesti.

Kiitos vastauksestasi jo etukäteen!

Terveisin, Henna Suominen

Lisätietoja saat sekä minulta että konttorinjohtaja Satu Penttilältä.

Henna Suominen: 010 546 5384 tai henna.suominen@sampopankki.fi

Satu Penttilä: 010 546 0790 tai satu.penttila@sampopankki.fi

Kysely

Rastita yksi haluamasi vaihtoehto, ellei toisin ohjeisteta.

1. Sukupuoli

- nainen
- mies

2. Syntymävuosi _____

3. Siviilisääty?

- Naimaton
- Avoliitossa
- Naimisissa
- Eronnut
- Leski

4. Lasten lukumäärä _____ kpl

5. Lasten iät

jos lapsia on useampia, erota lasten iät pilkuilla

6. Oma koulutus?

- Peruskoulu
 - Ammattikoulu
 - Ylioppilas
 - Alempi korkeakoulu
 - Ylempi korkeakoulu
 - Muu, mikä?
-

7. Työsuhde?

- Vakituinen
 - Osa-aikainen
 - Määräaikainen
 - Yrittäjä
 - Tilapäisesti poissa työstä
 - Muu, mikä?
-

8. Asumismuoto?

- Vuokra-asunto
 - Velaton omistusasunto
 - Omistusasunto, josta velkaa
 - Asumisoikeusasunto
 - Muu, mikä?
-

9. Oletteko Sampo Pankin asiakas?

- Kyllä
- Ei

10. Säästättekö itsellenne?

- Kyllä
- Ei

11. Miten säästätte?

Jos vastasitte edelliseen kysymykseen kielteisesti, voitte jättää tämän kohdan tyhjäksi

- Tilille
 - Rahastoihin
 - Osakkeisiin
 - Muualle, mihin?
-

12. Oletteko kiinnostunut lapselle säästämisestä?

- Kyllä
- Ei

13. Oletteko saaneet tietoa erilaisista säästämismahdollisuuksista lapselle?

- Kyllä
- Ei

14. Säästättekö Kelalta saadun lapsilisän?

- Kyllä (Siirry kysymykseen 16)
- Ei (Siirry kysymykseen 15, joka on kohdallasi viimeinen)

15. Mihin käytätte lapsilisän?

(Voit valita useamman kuin yhden vaihtoehdon.)

- Lapsen vaatteisiin
 - Lapsen tarvikkeisiin ja leluihin
 - Yleiseen perheen elämiseen
 - Lapsi saa osan lapsilisästä käyttöönsä
 - Lapsi saa lapsilisän sellaisenaan käyttöönsä
 - Muuhun, mihin?
-

16. Miten säästät lapsilisän?

- Tilille
 - Rahastoihin
 - Osakkeisiin
 - Muualle, mihin?
-

17. Kuinka usein säästät lapsellenne?

- Kuukausittain
 - Joka toinen kuukausi
 - Joka kolmas kuukausi
 - Joka neljäs kuukausi
 - Puolivuositain
 - Muuten, miten?
-

18. Mihin säästöt käytetään?

(Voit valita useamman kuin yhden vaihtoehdon.)

- Säästöillä kustannetaan lapsen mopokortti
 - Säästöillä kustannetaan lapsen mopo/skootteri/mopoauto
 - Säästöillä kustannetaan lapsen ajokortti
 - Säästöillä kustannetaan lapsen auto
 - Säästöillä kustannetaan lapsen opiskelukuluja
 - Säästöjä käytetään lapsen ensiasunnon hankintaan
 - Lapsi saa ne omaan käyttöönsä
 - Muuten, miten?
-
-
-

Haastattelukysymykset

1. Miten säästät lapsilisän ja miksi?
2. Mikä on sopiva ikä, jolloin lapsi saa säästetyt rahat käyttöönsä? Miksi?
3. Säästätkö itsellesi ja jos säästät, vaikuttaako se lasten säästämistä koskeviin asioihin?
4. Kun lapsi saa säästöt käyttöönsä, saako hän päättää niiden käytöstä itse, vai päätättekö yhdessä? Miksi?
5. Opetatko lapselle säästämistä?